

Offentligt sammanträde med utfrågning av Finansiella stabilitetsrådet

Offentligt sammanträde med utfrågning
av Finansiella stabilitetsrådet

ISSN 1653-0942

ISBN (tryck) 978-91-7915-168-3

ISBN (pdf) 978-91-7915-169-0

Tryck: Riksdagstryckeriet, Stockholm 2026

Förord

Finansutskottet höll den 9 december 2025 ett offentligt sammanträde med utfrågning av Finansiella stabilitetsrådet. Temat för utfrågningen var ”Hur påverkar framväxten av stablecoins, digitala valutor och kryptotillgångar den finansiella stabiliteten?”.

Utfrågningen är årligt återkommande. Finansiella stabilitetsrådet består av företrädare för regeringen, Riksbanken, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret. I utfrågningen medverkade finansmarknadsminister Niklas Wykman, riksgäldsdirektör Karolina Ekholm, riksbankschef Erik Thedéen och Finansinspektionens generaldirektör Johan Almenberg.

I det följande redovisas de uppteckningar som gjordes vid utfrågningen och de bilder som föredragshållarna visade under sina presentationer.

Program

- Datum:** Tisdagen den 9 december 2025
Tid: Kl. 9.00–11.00
Plats: Förstakammarsalen
Deltagare: Finansmarknadsminister Niklas Wykman (M), riksgäldsdirektör Karolina Ekholm, riksbankschef Erik Thedéen och Finansinspektionens generaldirektör Johan Almenberg.

Program

- 9.00 Finansutskottets ordförande Edward Riedl (M) hälsar välkommen
- 9.03 Inledande anförande av finansmarknadsminister Niklas Wykman (M), ordförande i Finansiella stabilitetsrådet
- 9.10–9.30 Inledande presentationer av
– Erik Thedéen, riksbankschef
– Johan Almenberg, Finansinspektionens generaldirektör
– Karolina Ekholm, riksgäldsdirektör
- 9.30–11.00 Frågor från och diskussion med finansutskottets ledamöter
- 11.00 (senast) Finansutskottets vice ordförande Mikael Damberg (S) avslutar sammanträdet

Uppteckningar från det offentliga sammanträdet

Ordföranden: Finansutskottets offentliga sammanträde är härmed öppnat, och jag hälsar alla i salen varmt och hjärtligt välkomna. Ni som följer oss via *SVT Forum* eller via riksdagens webbutskändning ska också vara varmt och hjärtligt välkomna till dagens övning.

I dag kommer ämnet att vara framväxten av stablecoins, digitala valutor och kryptovalutor och hur den kan påverka den finansiella stabiliteten. Jag hälsar finansmarknadsminister och ordförande i Finansiella stabilitetsrådet Niklas Wykman, riksbankschef Erik Thedéen och riksgäldsdirektör Karolina Ekholm hjärtligt välkomna. Jag hälsar också Johan Almenberg, ny generaldirektör för Finansinspektionen, särskilt välkommen eftersom det är hans första övning här.

Så här i inledningen behöver jag också informera om riksdagens säkerhetsrutiner, och de gäller främst oss här i salen. Om det skulle uppstå någon form av nödläge finns fyra nödutgångar i lokalen, och vid ett larm kommer kanslipersonalen att berätta hur vi ska gå till väga.

Utfrågningen kommer att inledas med ett anförande av finansmarknadsministern. Därefter följer riksbankschefen, generaldirektören för Finansinspektionen och riksgäldsdirektören. De kommer alla att ge sin bild av det aktuella läget för den finansiella stabiliteten kopplat till temat för dagen. Efter de inledande presentationerna kommer finansutskottets ledamöter tre och tre i partiernas storleksordning att erbjudas möjlighet att ställa frågor och komma med eventuella synpunkter.

Finansmarknadsminister Niklas Wykman (M): Herr ordförande! Det är roligt att få vara här i ett angeläget ärende.

Det var tur att mötets ordförande underströk att säkerhetsrutinerna främst gäller för oss som är i salen. Ni där hemma får ta eget ansvar. Man kan dock inte vara nog försiktig, inte minst när det gäller den finansiella stabiliteten. Man befinner sig alltid i en omgivning eller i ett sammanhang, och det finns alltid risker kopplat till den finansiella stabiliteten. Överallt där det finns möjlighet att tjäna pengar på pengar eller där det finns möjlighet att tjäna pengar på att ta risk kommer det att finnas de som medvetet eller omedvetet tar på sig för mycket risk och därmed exponerar sig för vad som händer runt omkring. Det kan också vara så att många människors låga risktagande samlas på hög och utgör en fara för det finansiella systemet. Vår primära uppgift är alltid att värna den finansiella stabiliteten.

Hur ser det då ut för tillfället? Höga tillgångspriser utgör en riskfaktor för ekonomin. Det är väldigt högt värderat på de finansiella marknaderna, och det påpekar många både nationella och internationella bedömare. Det finns en

koncentrationsrisk kopplat till detta, och det diskuteras i exempelvis USA att ett fåtal bolag uppbär stora värden. Denna diskussion når långt utanför de allra mest intresserade kretsarna. Det är en bred diskussion i ekonomin vad detta innebär, bland annat med den nya teknik som vi ska diskutera delar av under vårt sammanträde.

Sverige betraktas som en trygg plats i världen, åtminstone om man tänker sig räntediffar som ett mått på det. Vi har starka offentliga finanser, välskött offentlig ekonomi, stabil regering och stabilt politiskt system i en värld som är turbulent, inte minst när det gäller politiska system i allt från geopolitiska konflikter till intensiva regeringsskiftet, också i många till oss närstående länder. På det hela taget är Sverige ändå enligt finansmarknaderna alltså ett tryggt land. Många siffror pekar nu åt rätt håll. Det gäller inte minst i den reala ekonomin där Sverige bedöms tillhöra länderna med hög tillväxt under kommande år, över EU-genomsnittet. Vi tar på det sättet igen tider av problem i ekonomin, inte minst under förra högkonjunkturen då Sverige sett till BNP per capita presterade dåligt och kastade bort högkonjunkturen. Men nu spås tillväxten bli bättre.

Det andra risktemat är kopplat till tekniken. I Finansinspektionens rapport mäts cyberincidenter, som kan anses vara ett mått på en extern stress på det finansiella systemet som inte kommer inifrån systemet på grund av risktagande av olika aktörer utan utifrån genom påfrestningar och störningar av dem som vill skada människor, system och hela nationer. Här ser vi en våldsam ökning.

Vi har en värld med höga tillgångsvärden som är satt under press av det världspolitiska läget. Sverige betraktas dock som stabilt i jämförelse med världen, och BNP-utvecklingen i den reala ekonomin tenderar enligt bedömare att bli god. Men om detta inte ska bli en kortvarig uppgång vill det till att dels säkra den finansiella stabiliteten och inte rusa in i en snabb överhettning eller råka ut för någon kris eller olycka i systemet, dels på den reala sidan vidta strukturreformer så att den fulla potentialen i svensk ekonomi kan utnyttjas när konjunkturen vänder uppåt.

Dagens tema är bland annat stablecoins och utvecklingen där. I grunden är det positivt med teknisk utveckling. Det har vi inte minst sett i digitaliseringen av det svenska finansiella systemet, med effektivitetsvinster, förbättring för konsumenter och förenkling av affärer. Utan att det är exakt samma sak är vi också medvetna om vad det ledde till för nedsidor. I Sverige har vi sett mycket bedrägerier och kriminalitet kopplat till detta, men vi har också sett exempel på att man kan få väldigt snabba uttagsanstormningar.

I grunden måste vi slå vakt om teknikomvandling och teknikutveckling, men vi måste också vara medvetna om att det medför nya risker och nya problem. Inte minst är det en fråga om kvantitet. Så länge få människor är involverade, sett till hela befolkningen, kan det vara en risk för dem personligen. Det kan vara riskfyllt att gå in i olika typer av tillgångsslag. Men om detta växer och många använder det måste man givetvis beakta systemriskerna på detta område. Det är viktigt att skilja på olika tillgångar. Stablecoins, till

exempel, har ju ändå en ankring in i vårt vanliga penningpolitiska system, så det är en betydande skillnad.

EU är denna gång bättre förberett än det emellanåt har varit i och med att det finns ett regelverk på plats. Det minskar givetvis riskerna och gör det möjligt att hantera olika situationer. Men framför allt förebygger det att olika typer av risker uppkommer. Vi går dock in i en helt global värld, och då kan det vara svårt för konsumenterna, hushåll och familjer att särskilja vad som är genuint förankrat i EU:s regelverk och vad som är något annat, vilket också kan innebära risker vid sidan av de vinster som givetvis kan uppkomma i dessa system. Det är därför viktigt att vi och våra myndigheter fortsätter att följa utvecklingen.

Avslutningsvis, herr ordförande: Det finns två huvudrisker som kan uppkomma i den finansiella sektorn. Den ena är att man tar på sig för mycket risk. Man är helt inne i den finansiella sektorn, verkar där och samlar på sig för mycket risker. Eller så byggs det upp sårbarheter och osäkerheter. Den andra risken är att den finansiella sektorn efter bästa förmåga försöker hantera något som är skakigt i den reala ekonomin, vilket kan bli riskfyllt för det finansiella systemet. Då bygger det inte på att man har tagit på sig för mycket risk i det finansiella systemet som sådant utan att man har försökt hantera något som är riskfyllt eller volatilt i den reala ekonomin.

Den svenska energimarknaden är efter kärnkraftsnedläggningarna ett sådant bekymmer, och det har vi hört här i riksdagen förut. De som livnär sig på att sälja olika försäkringsprodukter för konsumenterna eller, ännu mer, företag som behöver stabilitet på detta område ackumulerar risk, och det har vi redan sett kan medföra stora kostnader. Detta måste man också hålla ögonen på och framför allt givetvis åtgärda det underliggande reala problemet med vår energiproduktion. Men man måste också ha en beredskap för att hantera olika störningar i ekonomin på det temat.

Erik Thedéen, Riksbanken: Herr ordförande! Tack till alla som har kommit hit för att lyssna och förstås också till utskottets ledamöter!

Låt mig först säga något om bitcoin. För ett antal år sedan frågade en journalist vad jag tyckte om bitcoin. Jag var då väldigt skeptisk och sa att om man ska betrakta bitcoin som ett betalningsmedel måste man fundera på om den har rätt egenskaper för att kunna fungera som det. Det har den inte, för den är starkt volatil, behåller inte värdet och har inte klarat testet och används därför inte i dag som ett betalningsmedel. Jag fortsätter att vara väldigt skeptisk till bitcoin. Den är ett spekulationsinstrument, och det kan den få vara. Men den är inte ett instrument som adderar något till själva betalningssystemet.

Varför säger jag då detta? Jo, för det baseras delvis på samma teknologi. Vad jag också sa när jag fick frågan om bitcoin var att den underliggande teknologin, ibland kallad blockkedjeteknik, är något som kan ha stora möjligheter att förbättra betalningssystemet framöver. Detta för mig in på stablecoins. Det kan vara så att de kan fungera som pengar och göra betalningssystemet mer

effektivt, billigare och snabbare. Men det medför förstås också ett antal risker. Det är alltså viktigt att göra denna distinktion mellan bitcoin och stablecoins. Det är inte vuxenkrypto utan något helt annat.

Nåväl. Jag ska nu säga något om säkerhetsläget och det allmänna stabilitetsläget utifrån den stabilitetsrapport vi publicerade för en tid sedan. Vårt övergripande budskap är att stabilitetsriskerna kvarstår i en osäker värld. Det säkerhetspolitiska läget präglar mycket, och statsrådet var bland annat inne på det ökade antalet cyberattacker. Det är inte omöjligt att tänka sig att detta har att göra med de ökade geopolitiska spänningarna, där en del av attackerna är statssponsrade.

Det är hög riskvilja i systemet, vilket leder till höga värderingar, och det gör systemet störningskänsligt. Det sker också i en miljö med allt svagare statsfinanser i USA och Europa. Om vi skulle utsättas för en mer omfattande kris har vi alltså mindre torrt krut nu än vi hade inför exempelvis covidkrisen.

Det förs också en ganska stor diskussion om de globala regelverken. Det är nu nästan 20 år sedan den globala finanskrisen, vilket märks i diskussionerna. Det är ökat tryck på att man ska rucka på och förändra reglerna, och det finns olika uttryck för det: simplification, modernization och deregulation. Här höjer vi ett varningens finger. Det kan absolut vara så att systemet kan göras effektivare och bättre, men se till att behålla motståndskraften!

Vi säger också något om det förslag som har lagts fram av regeringen, nämligen ett nytt makrotillsynsramverk. Det handlar bland annat om de låntagarbaserade verktygen. På det stora hela tycker vi att det är ett ganska balanserat förslag. Man behåller 2 procents amortering, vilket innebär att den amorteringskultur vi har etablerat efter många år utan en sådan kultur kommer att finnas kvar, vilket är mycket bra. Vi saknar dock det skuldkvotstak som fanns i det gamla regelverket och som man kan ha utan koppling till amortering men som ändå agerar som ett slags broms i det fall tillgångspriserna återigen skulle dra iväg.

Detta om det allmänna stabilitetsläget. Låt mig nu säga något om ämnet för dagen. Intresset för stablecoins har varit stort de senaste månaderna. Stablecoins är till skillnad från kryptovalutor utformade för att behålla ett stabilt värde. Värdet säkerställs genom att utgivaren äger likvida medel som full uppbackning för de stablecoins man ger ut. Transaktioner med stablecoins sker decentraliserat och direkt på en blockkedja, och de kan också programmeras. Detta kan alltså bli smarta betalningar. Det finns sådana exempel redan i dag. Man kan till exempel göra värdepapperstransaktioner direkt på blockkedjan, och det finns ett antal andra experimentella försök att göra betalningar smartare. De görs snabbt och kan göras 24:7, och det är delvis därför de har ökat i popularitet.

Grafen visar att ökningen i de underliggande tillgångarna varit exponentiell. Nu gäller det att hålla tungan rätt i mun och försöka förstå vad det här är för belopp. Värdet har stigit från 4 miljarder dollar 2020 till 280 miljarder dollar 2025, och 280 miljarder dollar är mycket, faktiskt ungefär lika mycket som

Greklands BNP. Om utvecklingen står sig kan värdet om fem år vara lika stort som den franska BNP:n, och då pratar vi väldigt mycket pengar.

Men som nästa bild visar är det fortfarande ganska lite pengar jämfört med andra delar av det finansiella systemet. Jag har jämfört med penningmarknadsfonder i USA. 280 miljarder är visserligen mycket pengar, men det är ingenting jämfört med det som finns i penningmarknadsfonder. Men återigen, här kan man tro på en ganska snabb ökning för stablecoins och då kanske i konkurrens med penningmarknadsfonder. Pengarna måste ju komma någonstans ifrån, och då blir det kanske från just penningmarknadsfonder.

Tanken med stablecoins är att de ska ha ett värde som är peggat till dollarn, och det ska alltid vara ett till ett mot dollarn. Det stora frågetecknet runt om i världen är om detta värde verkligen kommer att hållas eller om stablecoins ibland kommer att tappa i värde. Skulle det ske är stablecoins inte ett bra betalningsmedel, för då är en dollar inte en dollar. Om värdet ibland är 0,99 dollar är det alltså inget bra betalningsmedel. Diskussionen kretsar mycket kring detta.

Vad är då möjligheterna? Jo, det handlar mycket om det som nuvarande betalningssystem inte levererar på ett bra sätt, nämligen gränsöverskridande betalningar. Jag var på G20-möte i Sydafrika i somras, där Sverige deltog i den ekonomiska delen. Man pratade då om de avgifter som måste betalas över afrikanska landsgränser och även av dem som jobbar i utvecklade länder och skickar hem pengar till utvecklingsländer, så kallade remittance, och det är extrema kostnader som finns i detta system. Det är ett totalt misslyckande för systemet, och här tror en del att stablecoins kan vara ett sätt att hantera detta. Det är som sagt också programmerbara pengar.

Det finns givetvis också betydande risker, och som stabilitetsvårdande myndighet är det viktigt att vi har koll på dessa. Det kan bli uttagsanstörningar. Om man inte vill ha sina stablecoins längre måste man sälja tillgångarna, och det kan vara statspapper. Handlar det om 280 miljarder dollar händer antagligen ingenting. Men om det är 3 000 miljarder dollar händer antagligen ganska mycket på statspappersmarknaderna, och den amerikanska statspappersmarknaden är grunden för all finansiell stabilitet i världen. Om detta skulle få spridning i Europa gör det oss åter beroende av utländska system, bland annat amerikanska system, och det är precis det vi försöker ta oss bort från när vi pratar om beredskap i Sverige. Det handlar om mindre av amerikanska korttransaktioner och mer av system som är baserade på europeiska eller svenska system.

Det finns en mycket stor andel brottslig finansiering. Penningtvättsfrågorna är i stort olösta i dessa system, och det finns ganska skrämmande siffror på hur stor andel av både bitcoinliknande kryptovalutor och stablecoinstransaktioner som är kopplade till illegala transaktioner.

Det finns också risk för regleringsarbitrage. Statsrådet var inne på att det finns olika regleringar, och jag tror att Johan Almenberg kommer att prata mer om detta. Det finns en förordning i Europa, en i USA och en i Storbritannien.

De är ganska lika men inte helt lika, vilket skapar risk för arbitrage, och initiativen att få till en global ordning är inte speciellt starka.

Jag pratade om pengars enhetlighet. För stablecoins för dollar finns Tether, Circle och ytterligare någon. Om en dollar här inte alltid är en dollar utan ibland 0,99 eller 0,98 dollar kommer det alltså att finnas olika dollar i detta system. Tänk på hur det var i Sverige före 1668 då Riksbanken bildades. Då fanns det en massa privata pengar som bankerna gav ut, och man kunde inte lita på att de olika bankernas kronor hade samma värde, vilket gav skäl att ha enhetliga pengar utgivna av en centralbank.

I inte minst utvecklingsländerna finns det också risk för dollarisering. Redan i dag är det i många utvecklingsländer dollar i sedelformat som gäller. Men nu är många utvecklingsländer oroade för att bli ännu mer dollariserade. Det kan bero på att de har svaga institutioner, svag valuta och hög inflation, det vill säga allt som gör det svårt att upprätthålla en egen valuta. Risker för en dollarisering i Sverige eller Europa bedömer jag dock som liten eftersom vi har starka institutioner och stabilt penningvärde, och då är det ganska stor valutarisk om man plötsligt börjar göra transaktioner i dollar när man får sin lön och betalar sin skatt i kronor eller euro. Risker borde därför vara ganska begränsad. Men detta är som sagt en stor diskussion internationellt.

Vad gör då Riksbanken? Vi gör en massa saker på betalningsområdet. Jag ska fatta mig ganska kort, men den stora saken vi tänker på i Sverige är Swish. Det funkar dock bara inom Sverige, vilket inte är bra. Vi borde kunna swisha till normmännen och normmännen vippsa till Sverige. Det borde också funka till Danmark och euroländerna. Men det kan vi inte i dag. Det som heter TIPS Cross-Currency håller på att introduceras, och då ska detta bli möjligt. Det är då också väldigt viktigt att de privata bankerna vill göra detta, och här finns en del frågetecken. Vi hoppas dock att många banker vill ansluta sig till testverksamheten så att vi får detta att fungera.

Det finns också en rad initiativ i ECB för att göra programmerbara pengar även inom det systemet.

Låt mig avsluta med att säga något om den digitala euron. Det är en ganska långsam process, men den har nu ett ganska starkt momentum. Många säger sig tro att den kan vara införd 2029, och man har kommit ganska långt i både lagstiftningsarbete och praktiska förberedelser för hur det ska fungera när man handlar i butik. För oss aktualiserar detta frågan att åtminstone utreda hur en eventuell svensk e-krona skulle kunna fungera. Vi vet ju att det är långa ledtider, och därför bör man utreda, analysera och sedan eventuellt föreslå lagändringar om man vill möjliggöra en e-krona. Betalningsutredningen, som kom för fyra fem år sedan, tyckte inte att man skulle göra detta. Vi tror dock att det är dags för en ny utredning, och vi kommer att återkomma i den frågan.

Johan Almenberg, Finansinspektionen: Herr ordförande! Jag tackar för inbjudan och möjligheten att redogöra för Finansinspektionens syn på dessa viktiga frågor.

Låt mig börja med att gå tillbaka till den stabilitetsbedömning som Finansinspektionen presenterade i höstas. Där konstaterades att det finansiella systemet i Sverige i stort bedöms vara stabilt men att det råder en betydande osäkerhet i omvärlden och förhållandevis högt risktagande på finansiella marknader. Därför finns det skäl att vara beredd på överraskningar och vaksam på risker. Denna bild står sig, och jag ser det som en bra sammanfattning även av detta delområde: Hittills är stabilitetsriskerna kanske inte så stora, men det går väldigt fort. Det finns både möjligheter och risker, och det finns skäl att vara aktiv och vaksam.

När det gäller riskerna kokar mycket ned till en och samma sak, nämligen risken att någon förlorar pengar. Det kan vara en enskild person som har köpt något, kanske i förhoppningen att kunna sälja det dagen efter till ett högre pris. Men värdet är oklart, och man har ingen intjäning eller lönsamhet. Sådant har funnits i alla tider med olika saker. Nu är det kopplat till ny teknologi, men fenomenet som sådant är som sagt bekant. Här aktualiseras risker som kanske har mer att göra med konsumentskydd.

Det kan också handla om att någon förlorar pengar på ett ställe i det finansiella systemet som inte är väl rustat för att hantera denna förlust. Det kan uppstå ett hål av en oförutsedd dimension i balansräkningen hos en aktör eftersom denne bedömde att riskerna var lägre än de var. Detta får sedan konsekvenser för hur man kan utföra andra uppgifter i det finansiella systemet. Även detta har vi sett många exempel på i historien, och det finns skäl att hålla utkik efter detta även här.

Dessutom är det kopplat till lite nya användningsområden, vilket skulle kunna innebära att någon gör en förlust i ett sammanhang där det här används för något som inte alls var rustat för denna typ av förluster, till exempel om man använder det som säkerheter i andra finansiella transaktioner. Det är mycket stora belopp som omsätts på detta sätt i det vanliga systemet. När man kommer in med ny teknologi måste man fundera på om det håller måttet och vad vi måste kräva av produkten för att den ska klara denna funktion.

Det finns också experimentlusta och diskussioner om man kan använda detta i avveckling av värdepapper. Återigen, det rör sig om enorma belopp, och det ben där man betalar för grejerna är inte byggt för att tåla förluster och ta stora risker. Detta behöver man ha klart för sig.

Utvecklingen går oerhört fort, och på detta område finns säkert både möjligheter och risker. Den viktigaste insikten för oss på Finansinspektionen är att vi behöver följa detta mycket noga och delta i arbetet både i Sverige och internationellt.

Låt mig säga något kort om det internationella arbetet. Nämda insikt verkar finnas även i andra delar av Europa, för EU har varit relativt snabbt med att få ett regelverk på plats, Mica-förordningen. Det är säkert inte en perfekt reglering; regleringar är sällan det. Men den ger åtminstone en grund att stå på och något att bygga vidare på. Man är nu inne i en implementeringsfas och kompletterar med fler bestämmelser på lägre nivå regleringsmässigt. Förordningen kommer säkert att behöva utvecklas mer, men det är som sagt en grund

att stå på. Den princip den bygger på är innovation med ansvar, och här betyder ansvar att man inte offerar andra målsättningar, såsom konsumentskydd och finansiell stabilitet, för att främja innovation. Det handlar om att försöka hitta en balans.

En sak som jag tror är viktig att komma ihåg är att detta innebär att man inför krav på tillstånd för dem som engagerar sig i detta. Det är alltså ett försök att reglera både produkter och det jag lite slarvigt kallar mellanhänder. Låt mig förtydliga. I transaktionerna i sig finns inga mellanhänder, vilket är lite poängen med teknologin. Men det finns en massa tjänster runt omkring, ett ekosystem, som är en förutsättning för att detta ska kunna användas. Det kan handla om hur man förvarar stablecoins, växlar dem eller handlar med dem på en börs. De aktörer som utövar den sortens tjänster och även utgivarna själva kan regleras, vilket är bra.

Det är en EU-gemensam reglering, och eftersom det är en förordning gäller den på samma sätt i alla EU-länder.

Man ska dock ha klart för sig att det i dag finns kanske ett hundratal aktörer. I Sverige finns bara en, men det betyder inte att de andra aktörerna inte kan verka i Sverige. Vi har alltså hittills ett landskap där det som konsument, företag och vårt system möter främst ligger på tillsynsmyndigheter i andra länder. Det är alltså deras ansvar att skydda konsumenter i Sverige och vårt finansiella system. Finansinspektionen har en roll i detta. Man kan lämna synpunkter och säkert ha en tuffare dialog än så med tillsynsmyndigheter i andra länder, men man måste ändå i någon mening förlita sig på att de andra gör jobbet. Det är en inneboende spänning i dagens ordning.

En annan inneboende spänning har att göra med att tekniken är så gränsöverskridande. Som har nämnts tidigare börjar regelverk komma på plats också i andra länder. Europa var tidigt ute, och USA följde efter med sin Genius Act. Den är klubbad men träder i kraft först 2027. Det är frestande att tänka på Genius Act som en amerikansk Mica, men det är att göra det lite för lätt för sig. Även om det finns likheter är skillnaderna ganska stora mellan de regelverk som börjar komma på plats. Det i sig skapar också utmaningar eftersom aktörerna kan verka i olika jurisdiktioner och produkterna förekomma i olika jurisdiktioner. Det kan handla om hur man reglerar de reserver som finns bakom en stablecoin och vilka krav man ställer på hur företagen som är inblandade organiserar sig. Det handlar också om att den amerikanska lagstiftningen tar mycket snävare sikte på stablecoins och betalningar denominerade i dollar.

Slutligen skulle jag vilja säga att vi på Finansinspektionen tänker mycket kring vad det här betyder för oss. Utvecklingen går väldigt fort; vi måste ha en uppdaterad bild. Skulle jag ha förmånen att stå här om två år och kommentera samma sak kommer det inte att vara samma bild, för det kommer att ha hänt mycket. Det är jag helt säker på. Därför måste vi vara väldigt aktiva. Vi har sedan två år tillbaka ett nytt område för denna uppgift där man samlar betalningar, krypto och penningtvätt under ett och samma tak, och det är lägligt.

Vi måste också delta väldigt aktivt i det internationella arbetet. Jag ska på fem sekunder säga att det är viktigt att komma ihåg att internationella regelverk är något ytterst ovanligt. Rekommendationer, riktlinjer och standarder är vad man har att förlita sig på där, så när en teknologi är global ställs det på sin spets. Organisationer som FSB eller BIS och Baselkommittén, värdepappersorganet Iosco och inte minst FATF med internationella standarder för penningtvättsarbetet blir oerhört viktiga i den här miljön. Där avser vi att delta med stort engagemang.

Ordföranden: Då avslutar vi presentationsrundan med riksgäldsdirektören.

Karolina Ekholm, Riksgälden: Herr ordförande! Temat för dagens utfrågning är ju stablecoins, digitala valutor och kryptotillgångar. Samtliga är exempel på finansiell innovation.

Jag skulle nog säga att finansiell innovation generellt sett sällan är positivt för den finansiella stabiliteten. Det kan absolut vara positivt för effektiviteten i den finansiella sektorn, för typiskt sett innebär det stark konkurrens – det ger sparare, investerare och kunder av betaltjänster flera alternativ att välja på. Men ett skäl till att det sällan är positivt för den finansiella stabiliteten är att reglering, tillsyn och övervakning ofta inte riktigt hänger med.

Som vi har hört här finns det viss reglering på området stablecoins och kryptovalutor, men det vanliga är att de här regelverken inte riktigt hänger med i den snabba utvecklingen. Det skapar utrymme för aktörer att medvetet eller omedvetet ta risker med andras pengar, och det är sådant som kan leda till risker för den finansiella stabiliteten.

Jag ska säga något om stablecoins, liksom de andra som deltar här i dag. Jag har egentligen inte så mycket att säga om de andra typerna av digitala tillgångar. Men jag tänkte innan jag gör det passa på att säga något om två frågor som är i fokus för oss på Riksgälden.

En av de här frågorna handlar om en trend som jag nämnde vid den förra utfrågningen här: Vi har sett att banker som vi bedömer som mer riskfyllda har tagit en allt större del av inlåningsmarknaden för svenska banker.

Det är vi som har hand om insättningsgarantin, och vi tar ut avgifter för den. Den är ju en försäkring. När vi bestämmer hur stora de här avgifterna ska vara placerar vi in instituten i olika riskklasser, lite beroende på hur de ser ut.

Vad ni ser i det här diagrammet är andelen institut och andelen garanterade insättningar som finns i institut som vi har satt i den högsta riskklassen. Som framgår tydligt av diagrammet har vi på bara några år gått från att ligga ganska nära 0 procent till att det handlar om 13–15 procent av de garanterade insättningarna eller de institut som vi har.

Jag nämnde också förra gången att ett troligt skäl till att vi har sett den här utvecklingen är att vi har fått inlåningsplattformar som gör det väldigt lätt för kunder att sätta in pengar i svenska banker, även kunder från utlandet. Det här är också exempel på finansiell innovation som absolut har potentialen att

förbättra konkurrensen i banksektorn. Det innebär ju att åtminstone insättarna får fler alternativ att välja på. Men det kan innebära risker för den finansiella stabiliteten om insättningsgarantin används för att finansiera särskilt riskfylld utlåning.

Vi har arbetat med att göra en översyn av våra avgifter för insättningsgarantin. Jag nämnde förra gången att vi skulle göra det. Vi kommer också att föreslå ändringar i de här avgifterna i syfte att få dem att bättre avspegla riskerna för insättningsgarantin.

Insättningsgarantiavgiften är bara en av de olika regleringsbaserade kostnader som möter banker. Den samspelar med många andra regelverk som påverkar bankernas kostnadsstruktur. Inte minst banktillsynen är förstås central här. Den är central för stabiliteten i de enskilda instituten.

Sedan tänkte jag nämna ett annat område som har kommit i fokus för oss på Riksgälden. Det handlar om en av lärdomarna från hanteringen av Credit Suisse, som fallerade och då hamnade i famnen på UBS. Hela hanteringen där visade att det är en ganska stor utmaning att följa amerikansk värdepappersrätt när amerikanska fordringsägare berörs av myndigheternas åtgärder i resolution.

Det är ju så att den föredragna resolutionsstrategin både för oss och för de flesta andra resolutionsmyndigheter, åtminstone i Europa, är att återställa bankernas kapital genom nedskrivning och konvertering av bankens skulder. Det här är en tillämpning som kan försvåras av att det i amerikansk värdepappersrätt finns krav på att man ska tillhandahålla prospekt – något som är ganska svårt att få fram på väldigt kort tid, som det oftast handlar om när man ska hantera ett fallerande finansiellt institut.

Svenska banker är starkt beroende av internationella kapitalmarknader för sin finansiering. De vänder sig också mot amerikanska investerare när de finansierar sin verksamhet, och det gör att de omfattas av amerikansk värdepappersrätt. Det här har vi identifierat som ett problem inom kretsen av resolutionsmyndigheter.

Frågan har också utretts och diskuterats i olika forum, bland annat Financial Stability Board, FSB, som nämndes här tidigare. Det har lett till att man har tillsatt en arbetsgrupp, eller en task force, med målsättningen att om möjligt ta fram en gemensam lösning för det här. Där ingår vi tillsammans med några andra resolutionsmyndigheter.

Den här gruppen leds från en amerikansk myndighet – inte den som är ägare av värdepappersrätten och de här prospektkraven men en annan myndighet. Arbetet har försenats en del eftersom den amerikanska statsapparaten har varit nedstängd och vi inte har kunnat ha några möten förrän i förra veckan. Men det är något som vi jobbar med.

Jag ska avsluta med att lite snabbt säga något om stablecoins.

Användningen av stablecoins har växt väldigt mycket. Framför allt används de för att växla mellan mer volatila kryptotillgångar och vanliga pengar, men i och med att idén är att det ska vara en stabil tillgång har det potential att också kunna användas mer och vara ett alternativ till vanliga pengar.

Hos oss är vanliga pengar i första hand insättningar på bank. Då kan man notera att det finns en del utmärkande skillnader jämfört med insättningar på bank. Teknologin är annorlunda – stablecoins utfärdas som så kallade token på digitala nätverk eller blockkedjor. Det har nämnts här. Det backas upp av relativt säkra och likvida tillgångar. Det har också nämnts. De ska vara helt uppbackade. Det är typiskt statspapper och bankinlåning. De flesta stablecoins är i dollar, så det handlar i stor utsträckning om amerikanska statspapper. Det finns olika typer av stablecoins, men de vanligaste är de som kallas fiat-uppbackade.

De tillgångar som placeras i ska skiljas från utgivarens finanser. De finns på separata depåer eller separata konton. Det är någonting som begränsar kundernas kreditrisk. Vanliga banker använder insättningar. Det är en del av deras finansiering, så det använder de för mer riskfylld utlåning, men det är det inte tänkt att de här emittenterna ska göra.

Det sista som jag tänkte säga, och det är en viktig skillnad, är att stablecoins inte omfattas av någon insättningsgaranti. Därför är de känsliga för att utsättas för någon typ av rusning, en run. Är det så att många vill ta ut värdet av sina stablecoins tvingas emittenten börja sälja av de här tillgångarna. Det kan bli till rabatterade priser, och då hamnar man i situationen där man inte längre kan hålla peggen. Det finns alltså så kallad likviditetsrisk förknippad med stablecoins. Det gör det inte med vanliga bankinsättningar. Den tas bort av insättningsgarantin eftersom insättarna kan få ut sina pengar även om själva institutet fallerar.

I dagsläget är stablecoins inte något riktigt alternativ till vanliga pengar. Det går inte att genomföra helt vanliga transaktioner med dem. Men de har potential att i framtiden bli så viktiga för betalning att de i princip fyller samma funktion som vanliga bankinsättningar. Då kan de förstås också behöva regleras på samma sätt.

Det är väldigt välkommet, tror jag, att både lagstiftare och myndigheter med ansvar för finansiell stabilitet diskuterar den här typen av exempel på finansiell innovation. Jag håller med finansmarknadsministern om att det är viktigt att fortsätta följa utvecklingen på det här området.

Ordföranden: Vi går nu in i nästa del av sammanträdet. Då kommer finansutskottets ledamöter att ha möjlighet att ställa frågor eller komma med eventuella synpunkter, tre och tre i partiernas storleksordning. Ni här framme i panelen kommer att ha samma möjligheter i samma ordning att svara på de här frågorna. Då får jag be om något kortare svar så att alla får möjlighet att ställa sina frågor.

Mikael Damberg (S): Ordförande! Jag tackar för intressanta inledningar på ett viktigt tema.

Jag tror att när allmänheten tänker på risker i de här frågorna tänker man mer på riskerna för värdet på bitcoin eller olika kryptovalutor. Men det vi

diskuterar här är nästa steg, riskerna för den finansiella stabiliteten, som kan få enormt mycket större inverkan på vanliga människor i form av pensions-sparande, i form av bankers värderingar, i form av arbetslöshet eller lågkonjunktur. Så att förstå vad ny teknologi kan medföra för risker men också bejaka de möjligheter som finns i snabbhet, effektivitet och minskade kostnader är naturligtvis viktigt.

När jag lyssnar på er allihop uppfattar jag att alla varnar för att det finns risker i det här på lite olika sätt. Det finns också en politisk risk, som är lite övervägande nu, att det inte finns global samsyn i de här frågorna. Det gör att ni alla säger i princip att det inte kommer att finnas ett globalt regelverk kring det här, i alla fall inte så tydligt.

Då är min fråga: Givet att det är på det sättet, vad blir då second best? Vad blir då våra prioriteringar för att hantera och mitigera de risker som det här kan föra med sig?

För att börja med finansmarknadsministern är frågan: Vad är den europeiska strategin, givet att Europa redan har ett regelverk på plats men har olika samsyn med USA kring de här frågorna? Vad är våra prioriteringar i det här läget för att komma framåt och hantera risker men framför allt kunna flytta fram positionerna för att minska de risker som den här utvecklingen kan föra med sig?

En variant av samma fråga till Finansinspektionen och kanske Riksgälden: Givet att det är andra forum som nu diskuterar rekommendationer, uppträdandedekoder, standarder och så, vad borde vi och ni ha mest fokus på? Vilka standarder och rekommendationer kan ha störst betydelse för att mitigera en del av de här riskerna?

Avslutningsvis till Riksbanken: Du avslutade med att säga att du skulle vilja att utvecklingsarbeten kring den svenska e-kronan fortsätter, givet vad som händer nu med digital euro. Är det helt fristående från de här riskerna? Eller menar du att det finns en koppling till att utreda och hantera de här frågorna? Är det ett sätt också för Europa/Sverige att på något sätt hantera de ökade riskerna som den här utvecklingen för med sig?

Dennis Dioukarev (SD): Herr ordförande! Tack, panelen, för era föredragningar!

Min fråga gäller e-kronan och så kallade digitala centralbanksvalutor. Där har vi i Sverige faktiskt en färsk utredning, som kom 2023. Det var en parlamentariskt förankrad utredning, som konstaterade att just nu ser Sverige inget behov av en e-krona i Sverige.

Man pekade också på riskerna med e-kronan eller digitala centralbanksvalutor kopplat till finansiell stabilitet och så kallad programmerbarhet, som också togs upp i riksbankschefens Powerpoint. Programmerbarhet i detta sammanhang betyder alltså att man som centralbank exempelvis kan styra vad pengarna kan konsumeras på. I mina öron låter det som ett väldigt attraktivt

alternativ för länder som Kina. Varför det skulle vara intressant för fristående, fria nationer i EU och resten av den fria världen har jag svårt att förstå.

I riksbankschefens Powerpoint, om det går att gå tillbaka till den, var det två separata punkter. Jag skulle vilja ge centralbankschefen möjligheten att utveckla om han ser programmerbarhet som en fördel när det kommer till digitala valutor.

Ida Drougge (M): Jag har två frågor, en lite kortare. Vi kan börja med den.

Johan Almenberg var inne på att de här internationella bolagen kan verka i Sverige med sina tjänster även om de inte har tillstånd att bedriva sin verksamhet här. Skulle det finnas en fördel i att flera av dem fanns i Sverige så att vi kan reglera dem och ställa krav på dem snarare än att vara i den beroendeställning som du var inne på kopplat till andra länders tillsynsmyndigheter?

Den andra frågan gäller de fördelar som flera av er har varit inne på med framför allt stablecoins – att det förenklar internationella betalningar och skapar snabba, omedelbara betalningar. Det är funktioner som går att skapa och som till viss del finns även för vanliga valutor.

Det finns många som efterfrågar det här och vill ha det. Om vi blir bättre på det i Sverige, får vi liknande risker med våra vanliga valutor om vi ger dem samma tekniska möjlighet till enkla internationella betalningar och omedelbarhet?

Finansmarknadsminister Niklas Wykman (M): Herr ordförande! Man befinner sig i något av en demokratisk rävsax då ordföranden säger att man ska svara väldigt kort och vice ordföranden sedan ställer en fråga som tangerar hela det finansiella systemet och geopolitiken.

Jag tar en aspekt av Mikael Dambergs fråga: Bland mina kollegor runt om i Europa, vad är en dominerande strategi för detta, eller vad är min bedömning av detta?

Det är klart att det finns ett starkt momentum för den digitala euron. Bland andra riksbankschefen nämnde det. Det är klart att om det sker en stark digitalisering i konsumentbeteenden och i hur företag sköter sina transaktioner medan det offentliga systemet, om vi klumpar ihop det till ett enda, står helt utanför det systemet och saknar verktyg och kunskaper in i det, då befinner man sig i en utsatt och svag position eftersom det alltid finns ett moment av learning by doing. Är man inte själv involverad i något och arbetar med något, ja, då kommer man också att behärska det området sämre.

Om jag ska koka ned det till *ett* svar är det en dominerande strategi att arbeta med den digitala euron. Det ger i sig självt kunskaper och overspill in i hur andra motsvarande arrangemang fungerar.

För att kommentera Ida Drougges fråga, som kanske främst var riktad till Finansinspektionen: I Sverige är vi trots allt vana vid att inte bara ta till oss av teknologi utifrån, även om vi gör det också. Vi är också vana vid att vara i teknologisk framkant många gånger, inte minst i det finansiella systemet. Om

vi här skulle hamna i ett läge där vi bara tar till oss av teknik utifrån och inte själva är med och leder och utvecklar och använder den, ja, då skulle jag säga att vi befinner oss i en relativt ny situation. Det slår an på det som jag misstänker är underliggande i frågan om företagsklimat, reglering och förutsättningar att verka med ny teknik i Sverige rent generellt. Där har Sverige en traditionell styrka som ett typiskt ingenjörsländ, och den bör vi slå vakt om i allmänhet.

Erik Thedéen, Riksbanken: Jag har fått lite olika frågor. Jag ska ta den om vad det finns för koppling mellan digital euro eller digital krona och stablecoins.

Det finns åtminstone en indirekt koppling. Vi tar betalningssystemet i euro som exempel, för det är framför allt där det sker än så länge och inte i kronor. Säg att det blir väldigt utbrett med stablecoins i euro. Det är då ett system som ligger helt utanför centralbankerna. Det finns en diskussion om att eventuell avveckling ska ske i centralbankspengar, men det är väldigt mycket ett decentraliserat system.

Det här kan också vara digitala euro som drivs av amerikanska bolag. Då har vi den strategiska autonomin som man är väldigt mån om i euroområdet, nämligen att betalningssystemet ska ägas av Europa och inte av andra. Det beror bland annat på det geopolitiska läget. Där tror jag att det finns en drivkraft för att försöka utveckla något som fungerar och som drivs inom EU. På längre sikt finns det också potential att tänka sig att även den digitala euron skulle kunna vara programmerbar. Det tror jag dock ligger lite längre bort i tiden.

Jag ska också svara på Dennis Dioukarevs fråga om det är en fördel att centralbanken kan programmera vad hushållen ska konsumera. Det har jag faktiskt aldrig hört förrän du sa det nu. Det är förstås inte tanken. Det finns ju risker med alla system, men i utvecklade demokratier har jag väldigt svårt att se att vi skulle kunna få en sådan utveckling. Det är klart att vi också ska ha ett regelverk som gör det omöjligt. Det är det givna svaret på den frågan.

De tankar som finns om programmerbarhet är att göra smarta kontrakt för att till exempel köpa värdepapper, köpa fastigheter och köpa andra typer av kapitaltillgångar. Det kan den här transaktionskedjan göra mycket effektivare och snabbare. Det är hela tanken med att ha programmerbara pengar.

Jag ska bara säga något snabbt om det som Ida Drougge frågade om. En sak som skulle kunna ske och som delvis redan håller på att ske är denna: Under hotet av stablecoins – som alltså kan ta massor av transaktioner från det traditionella banksystemet – håller det traditionella banksystemet på att vässa sitt erbjudande, bland annat genom att göra internationella betalningar mycket billigare. Det kan man göra redan i dag, men av olika skäl – helt enkelt vinstmaximerande skäl – har man valt att inte göra det. Kanske får vi en utveckling där det här trycker på och det gör att det traditionella systemet svarar. Endgame av detta behöver alltså inte alls vara att det är stablecoins som vinner, utan det kan vara att det traditionella banksystemet har blivit mycket snabbare och effektivare. Då tror jag inte att riskerna är desamma, för då har man

insättningsgaranti, ett utvecklat system och allt det här. Det är en utveckling som är väldigt spännande och som sagt redan delvis håller på att ske.

Johan Almenberg, Finansinspektionen: Herr ordförande! Jag tar frågorna i tur och ordning och börjar med den fråga som väcktes av utskottets vice ordförande: Vad är second best i frånvaro av ett globalt regelverk?

Det här är en viktig utmaning framöver. Det är positivt att regelverken kommer på plats. De kommer troligtvis att lira bättre med varandra i framtiden, i alla fall i vissa fall. En del kanske är barnsjukdomar, men vi kommer nog att få leva med att detta är lite av ett lapptäcke.

Jag tänker två saker. Den ena är att det är viktigt att tänka inte bara på produkterna utan också på ekosystemet runt omkring. När man har en utgivare men också när man har de här kringtjänsterna för plånböcker, för växling, för börser och så vidare finns det entiteter som man kan reglera och som man kan ha en dialog med.

Notera att något sådant inte finns för exempelvis bitcoin. Det är en avsevärd skillnad mellan de olika produkterna. Men när det finns en utgivare kan man i alla fall ta sig an frågan hur det ska regleras.

Man ska kanske inte lägga tröskeln för lågt heller. Det är viktigt med en mångfald av aktörer, men det är också viktigt med innovation under ordnade former. Som riksbankschefen visade ett diagram över är detta i praktiken en mycket koncentrerad marknad i dag i den mån detta är nätverksteknologier, alltså saker som är mer användbara om andra också använder samma teknik. Tänk fax, för att ta ett anakronistiskt exempel. Vi bör se någonting liknande även i framtiden – dock förhoppningsvis inte bara dollar utan även mer euro.

Det som jag nämnde på slutet tycker jag behöver vara en viktig del av hur man hanterar frånvaron av ett globalt regelverk, och det är att inte underskatta vikten av rekommendationer, riktlinjer och standarder på internationell nivå.

Här vill jag särskilt slå ett slag för Financial Action Task Force, FATF, som sätter internationella standarder för arbete mot penningtvätt och terrorismfinansiering. Det är risker som är mycket påtagliga på det här området. Detta är på FATF:s radar. FATF har ytterst en möjlighet att föra upp andra jurisdiktioner på sin grå lista eller rent av den svarta listan. Den är kort, men på den grå listan hamnar ibland också länder som kanske har tänkt sig att de ska klara testet men inte gör det. Det tenderar att föranleda en sorts självsanering och att man snabbt vidtar åtgärder för att komma bort från den listan därför att det helt enkelt blir väldigt kostsamt för den jurisdiktionen. Här finns alltså potentiellt en viss kraft så länge man är på frågorna och arbetar med dem aktivt. Det gör FATF, och det bör man uppmuntra.

Jag uppfattade att Dennis Dioukarevs fråga inte vände sig till Finansinspektionen. Jag kan bara säga en sak om det. Vad gäller de privata alternativen, en stablecoin i SEK, finns det inga hinder för det i Mica-förordningen. Den europeiska lagstiftningen möjliggör för sådana privata alternativ. Om det inte

finns på plats i dag beror det på andra saker än att regelverket sätter hinder för det.

Slutligen väckte Ida Drougge frågan om man är orolig för att aktörerna inte sköter sig och om det inte vore bättre om de hade hemvist här.

Så kan man väl sammanfatta EU:s position. Man var snabb med att reglera för att försöka ha innovation under ordnade former. I en union med 26 andra medlemsstater kan det alltid finnas en spänning mellan att locka till sig verksamheter – om det är en sorts näringspolitik, om det är för att ha bättre koll i tillsynen eller vad som nu motiverar det. Där vill kanske olika länder olika saker. Man kan konstatera att länder skiljer sig åt i termer av tillsynsresurser. De skiljer sig också åt i termer av ambitionsnivå för saker som konsumentskydd och finansiell stabilitet. Det är inte så att de ungefär 100 aktörer som hittills är reglerade i EU endast återfinns i de stora jurisdiktionerna som har mest resurser. Om de i stället ibland hamnar i jurisdiktioner som är ännu mindre än Sverige kan man fråga sig vad det är som driver fram det, för det är den spelplanen vi har att agera på.

Karolina Ekholm, Riksgälden: Låt mig först adressera vice ordförandens fråga om det internationella arbetet. Vad är det för standard och rekommendationer som man borde försöka komma överens om där?

Där är det så, i alla fall enligt min erfarenhet, att man ofta jobbar med att försöka enas kring fundamentala principer som sedan ska vara vägledande för det nationella lagstiftningsarbetet. Det är klart att om vi pratar om helt globala marknader och globala forum, då pratar vi om länder som har väldigt olika legala traditioner. Det är väldigt svårt att komma överens om saker och ting på detaljerad nivå. Det är ofta ganska övergripande principer som man får ta med sig hem och försöka omsätta i sin egen lagstiftning.

Om det finns aktörer som absolut inte har samma uppfattning om vad som är rimliga fundamentala principer är det klart att det blir svårt att komma överens i dessa forum. På vissa områden är det tyvärr så, och då kommer man inte riktigt framåt.

Sedan har man möjlighet att på nationell nivå, genom tillståndsgivning, bestämma om man ska låta utländska aktörer vara verksamma inom den egna jurisdiktionen eller inte. Då behöver man titta på vad det är för lagstiftning som gäller i hemlandet.

Jag tänkte säga något om Ida Drougges fråga om stablecoins fördelar när det gäller att göra gränsöverskridande betalningar. Erik Thedéen var inne på att det har pressat bankerna. Det har kanske varit lite av en kassako för bankerna att ha väldigt höga avgifter för just gränsöverskridande transaktioner.

Jag tror också att bankerna faktiskt har en reell konkurrensnackdel just därför att de är bundna av lagstiftning om penningtvätt på ett sätt som utgivarna av stablecoins inte riktigt är. Man har inte riktigt samma kontroll över dem. Detta är något för lagstiftare och myndigheter att titta närmare på.

Ilona Szatmári Waldau (V): Ordförande! Tack för intressanta inledningar och svar på frågorna!

Det där sista om penningtvätt var väldigt intressant. Jag skulle gärna ställa en fråga om det, men det får vänta. Men utveckla gärna vad vi kan göra för att motverka penningtvätt genom olika typer av valutor!

Den fråga som jag undrar mest över är det säkerhetspolitiska läget, som några av er var inne på i era inledningar. USA har precis antagit en ny säkerhetspolitisk doktrin som kommer att påverka Europa ganska mycket. Det är möjligt att min fråga här är lite tidigt ställd, då det är ganska nytt, men jag undrar: Ser ni några effekter på riskerna kopplat till finansiell stabilitet utifrån den nya säkerhetspolitiska doktrinen? Kan det påverka utvecklingen av stablecoins och andra kryptovalutor ur ett europeiskt och svenskt perspektiv?

Martin Ådahl (C): Tack för väldigt intressanta presentationer!

Finansiell innovation är på många sätt alldeles utmärkt. Stockholm är ledande på det. Sverige är ledande på det. Samtidigt finns det lite risker med det. Om vi nu, som flera varit inne på, har något som är som ett globalt Swish – ett globalt cash-konto – är risken att det helt enkelt blir för bra så att det sprider sig snabbt över hela världen. Folk kommer att vilja ha det.

Jag vill ställa två frågor. Den ena följer upp det som Ilona just sa och som flera har nämnt. Det gäller penningtvätt. Jag hörde riksbankschefen säga att de problemen är ”olösta”. Sedan var Finansinspektionens chef inne på att regleringen – FATF – ändå finns där, medan riksgäldsdirektören var inne på att den inte kommer åt det.

Jag vill, i linje med vad Ilona sa, ha tydlighet. Vi har enorma problem med gängkriminalitet i det här landet. De vill gärna föra pengar över landsgränser. Om ett globalt Swish blir ganska oreglerat undrar man vart det kan ta vägen.

Min andra fråga har att göra med grunden för systemet med stablecoins. Som ni var inne lite på fungerar det tydligen som något slags sedelfonder där man har 1 dollar per det som man ger ut. Hongkong har haft detta, och det har fungerat bra. Argentina har också haft det, men det funkade jättedåligt därför att det plötsligt inte fanns pengar i sedelfonden. Eftersom flera, till exempel El Salvador, ligger under andra jurisdiktioner är frågan: Kommer pengarna att finnas där?

Ett annat problem är att sedelfonden är i T-bills, alltså amerikanska statspapper. Det är inte så lätt som det kan se ut alla gånger att reglera ett mot ett i en sådan sedelfond, där man sitter på statspapper. Som flera har varit inne på är frågan vad det innebär för faror att det är amerikanska statspapper.

Som Ilona Szatmári Waldau var inne på är den amerikanska strategin just nu mycket oroväckande när det gäller samarbetet med resten av världen, och USA har också en mycket hög statsskuld. Även om stablecoins är en liten del av marknaden går de att sälja oerhört snabbt. Fire sales är inte i närheten jämfört med vad de gör på många andra ställen, nedifrån och upp. Kan det då, om

man är orolig för den amerikanska statsskulden och den amerikanska dollarn, bli tändväska för något mycket större?

När det gäller dessa två delar – penningtvätten och i synnerhet hela konstruktionen bakom – vet vi inte. Ibland när man läser om det här känns det osäkert vilka positioner som byggs upp. Det verkar som att ni som sitter tillsammans med internationella myndigheter inte alls själva är säkra på exakt hur positionerna byggs upp i de internationella systemen. Ni får gärna säga motsatsen. Det handlar alltså dels om penningtvätten, dels om konstruktionen bakom.

Janine Alm Ericson (MP): Tack så mycket för väldigt intressanta och bra dragningar!

Jag har en fråga i lite samma härad. Nu är det väldigt mycket som händer. Det är mycket innovation, folk efterfrågar och saker kommer att hända. Nu accelererar flera centralbanker sitt arbete med olika digitala valutor, inte minst ECB. Detta gör man med argumentet att man ska behålla ett svar på amerikanska stablecoins för att undvika att euron urholkas.

Med tanke på detta och att riksbankschefen kanske hade en önskan om en ny utredning eller en annan titt på det här, skulle det inte vara bra om Sverige ökade beredskapen för att införa en e-krona så att vi också kan dra fördel av det och minska vårt beroende av utländsk infrastruktur och utländska valutor? Det vore fint om vi kunde få ett svar på det.

Finansmarknadsminister Niklas Wykman (M): Frågorna är både viktiga och inte på något sätt spekulativa, men man kan spekulera hur mycket som helst kring den här utvecklingen, precis som Martin Ådahl var inne på.

I grunden kan man bara konstatera att det är rätt. Det här är inte är första gången vi har ett parallellt ekonomiskt eller finansiellt system. Överallt där sådana finns kommer de att kunna användas för att kringgå regler. Vi har till exempel hawala, som är ett väldigt gammalt finansiellt system. Det är äldre än vårt etablerade banksystem och har överlevt genom åren, och det var fram till nyligen oreglerat i Sverige, eller snarare underreglerat.

Vi har nu infört tillståndsplikt, och vi har också kriminaliserat att bedriva den typen av verksamhet utan tillstånd. Även om det är olika bakomliggande tekniker – en väldigt gammal teknik mot en väldigt ny teknik – är principen densamma. Ifall det här inte kan kommas åt med rätt typ av reglering och rätt typ av tillsyn kommer det att användas av dem som vill våra samhällen illa.

Det är helt nödvändigt att göra något, som Finansinspektionens generaldirektör var inne på. Det behöver i grunden givetvis göras med internationell normgivning som start, och sedan behöver vi arbeta med det i Sverige också.

Man kan konstatera att vi har flyttat fram positionerna mycket på det här området de senaste åren, bland annat i och med att vi nyligen invigde ett finansiellt underrättelsecentrum hos polisen, där flera myndigheter och marknadsaktörer samarbetar.

Jag vill egentligen bara instämma i det Martin Ådahl sa. Det är ett arbete som behöver göras internationellt, nationellt och givetvis också på EU-nivå. Jag stannar där.

Erik Thedéen, Riksbanken: Jag ska först bara återkoppla till Mikael Dambergs fråga om internationellt arbete, i och med att jag är involverad i en del av det. Det finns en standard utgiven av FSB för stablecoins, så det är inte så att det inte finns något alls. Den har delvis varit en inspiration eller legat till grund för regelverk som Mica och Genius, som har kommit på plats.

I Baselsystemet har man fattat beslut om kapitalkrav kopplade till innehav av till exempel bitcoins och stablecoins på balansräkning hos en bank. Det kommer antagligen att behöva jobbas om, då USA inte är entusiastiskt, men det är i alla fall ett exempel på att det finns ett visst sådant arbete.

När det gäller säkerhetspolitik är det en väldigt bra fråga. Den kan man nog ta helt oaktat den säkerhetsdoktrin som kom i går. Vi har sett vartåt det barkar. Det är därför vi och hela Sverige nu håller på och jobbar med att stärka beredskapen i det finansiella systemet. Där är Finansinspektionen sektorsmyndighet, och vi har ett speciellt uppdrag att säkra betalningar i kris och krig. Vi övar, och vi ställer krav på bankerna att de ska ha backupsystem. Men jag tycker att frågan är väldigt relevant.

I Sverige har vi två kreditkort som är möjliga att använda. Det är Visa och Mastercard, som ägs av amerikaner. Det är klart att mycket av beredskapen än så länge har präglats av den ryska aggressionen, för att prata klartext.

Det finns en annan geopolitisk dimension här också, och det är den som bland annat EU försöker hantera. Det är mycket detta som präglar den digitala eurodiskussionen och också risken för spillover från amerikanska stablecoins in i det europeiska systemet. Jag tror att man ska se det väldigt mycket i det perspektivet. Frågan är väldigt relevant, och vi är definitivt inte hemma än men har börjat gå i en viss riktning.

Jag gillar Martin Ådahls globala swishande. Det tycker jag är bättre än vuxenkrypto. Det är ett bra sätt att beskriva det på. Det är en typ av sedelfonder, men de är ändå reglerade – det ska vi inte glömma bort. Om man är under Mica-regelverket eller så småningom under Geniusregelverket, som alltså inte är på plats ännu, regleras det vilken backup man ska ha i det som Martin Ådahl kallar sedelfonder, alltså stablecoins.

Det står att det ska vara säkra tillgångar. I vissa fall, i England till exempel, ska det vara centralbanksreserver. Det kan också vara bankinlåning. Det är alltså inte helt vilda västern, om man ingår i systemen. Det största som finns nu är El Salvador-reglerat. Där vet jag inte hur regelverket ser ut, men det finns anledning att vara lite skeptisk.

När det gäller om det går att stoppa började jag ju med att säga att volymerna än så länge inte är så stora. Man ska också ha klart för sig att det handlar om betalningar och i grund och botten om förtroende. Det måste byggas ett

förtroende för systemet för att vi ska få de där extrema volymerna. I alla fall hoppas jag att det är så.

Om det blir problem, skandaler, penningtvätt eller bedrägerier kommer det rimligtvis att vara svårt att bygga den där "trusten" i systemen. Där kommer regleringen att vara viktig, men jag håller med om att det finns betydande risker.

Frågan om e-kronan tror jag inte var ställd till mig. Jag har redan sagt vad jag tycker om den frågan.

Johan Almenberg, Finansinspektionen: Herr ordförande! Jag ska försöka samla ihop ett svar till både Ilona Szatmári Waldau och Martin Ådahl om penningtvättsregelverket.

Den reglering som finns i EU är inte stum på den punkten, utan tanken är egentligen att samma principer som vägleder arbetet i den traditionella delen av sektorn också ska gälla här, inte bara när det gäller utgivarna utan också när det gäller tjänsterna.

Det kan behöva utvecklas och mogna, men det finns inga skäl att behandla dem lättare eller bortse från de aspekterna. Den möjligheten är utbredd ändå. Däremot är det möjligtvis tekniskt mer krävande därför att det helt enkelt är ganska låg spårbarhet, på en del sätt.

Det finns också beröringspunkter mellan det mer traditionella finansiella systemet och de nya aktörerna. Ur ett rent stabilitetsperspektiv kan det vara en källa till oro, men i termer av möjligheter att reglera och i viss mån övervaka eller bedriva tillsyn kan det vara en fördel.

Det kan alltså vara banker som i sig är engagerade kring en stablecoin och så vidare. Där finns bekanta verktyg och även tydliga ingångar i tillsynen. Jag tror att det går att göra mycket också på det området. Utvecklingen går rasande fort, och vi vet inte i dag exakt hur det kommer att användas i morgon eller vilka aktörer som kommer att vara dominerande.

Detta för mig till den andra fråga som Martin Ådahl ställde om sedelfonden. Jag tycker att det är en väldigt bra parallell, för det visar just på en av de riktigt stora frågorna på det här området, nämligen det som ska finnas bakom en stablecoin, som är uppbackad av en mer traditionell valuta.

Hur säkerställer man att det verkligen är så? Vad är egentligen en godtagbar utformning av de reserverna? Det är sådant som regelverken är till för att börja styra upp, men vi är nog inte i mål.

Som riksbankschefen var inne på har vi i dag en situation där den enskilt största aktören är ett bolag som har hemvist i El Salvador och som ger ut en stablecoin, USDT, som är helt dominerande i dag. Den har inte tillstånd i EU.

Möjligen blir det här en bra övergång till frågan om säkerhetsdoktrinen. Jag ska inte kommentera den utförligt. Jag vill bara säga att det är en välkommen utveckling att man breddar repertoaren så att inte allting är i dollar utan att det även finns i euro. Det är precis den utveckling vi nu ser. Även en del svenska aktörer visar intresse för att vara med i sådana samarbeten och underlätta gränsöverskridande betalningar inom unionen.

Karolina Ekholm, Riksgälden: Jag ska också adressera frågan om penningtvätt och vad som kan göras där. Jag tror att det generellt finns ett slags spänning mellan driften att göra betalningar snabbare och behovet av att motverka penningtvätt.

Även bortsett från stablecoins innebär Swish omedelbara betalningar. Det är i den riktningen som även mer traditionella betaltjänster går. Om betalningarna blir omedelbara har man inte riktigt tid att identifiera konstiga mönster och eventuellt stoppa dem.

Det här är något som man behöver fundera över på regelverksområdet. Hur långt ska man gå i den riktningen? Kan man leva med att ha en del trögheter i systemet? Då får man ge upp en del effektivitet. Jag ser det som något slags fundamental avvägning som man behöver ta ställning till.

Ungefär som en sedelfond – ja, det är samma typ av tänk och problematik. Det är klart att det kan finnas ett rent bedrägligt beteende där man inte avsätter resurser så som det är sagt.

Det har varit problem med transparensen i en del av utgivarnas reserver. Att verkligen kräva att aktörerna är transparenta om vad de har för reserver är ett uppenbart område som man bör arbeta med när man håller på med reglering och tillsyn.

Det förtroende som Erik pratade om och som behöver finnas där handlar i stor utsträckning om att kunderna måste ha förtroende för att emittenterna har högkvalitativa tillgångar i sina reserver. Detta ser jag som en naturlig ingång i reglerings- och tillsynsarbetet.

Cecilia Rönn (L): Tack för intressanta dragningar och diskussioner! Jag har två följdfrågor om några saker som ni var inne på tidigare.

Den ena handlar om den digitala euron och en eventuell e-krona. EU:s regelverk öppnar upp för att icke-euroländer, via avtal, kan ge hushåll och företag tillgång till en digital euro. Jag undrar om ni kan se en sådan koppling till en digital euro som ett alternativ till att utveckla en egen e-krona. Vilka skulle i så fall vara de viktigaste argumenten för och emot, med fokus på finansiell stabilitet?

Den andra handlar om ett internationellt Swish, som ni var inne på. Om man skulle införa systemet utifrån det ni beskrev, vilka är de största potentiella vinsterna för hushåll och företag? Är det till exempel lägre kostnader för utlandsbetalningar, bättre konkurrens på betalningsmarknaden och enklare handel med omvärlden?

Ni har till viss del varit inne på riskerna. Ser ni några andra risker när det gäller utländsk infrastruktur? Kan stabiliteten påverkas om det flyter ut pengar snabbt ur det svenska banksystemet?

Ordföranden: Vi påbörjar nu den andra frågerundan och ser hur långt vi kommer. Man kan begära ordet igen.

Ingela Nylund Watz (S): Tack för intressanta dragningar och spännande svar!

Det är onekligen en spännande innovationsera som vi står inför när det handlar om betalningar och pengar. Det är spännande, men det är lika mycket skrämmande ur ett lagstiftningsperspektiv, inte minst mot bakgrund av den diskussion vi har i Sverige om ekobrottslighet och vad den betyder för annan typ av brottslighet såsom droghandel, våldsbrottslighet och annat, där vi funderar över vilken lagstiftning som behövs för att skärpa arbetet.

Om man sätter detta i ljuset av den trend som uppenbarligen finns globalt – att vi går mot ökat behov av förenklingar eller till och med avreglering på de här marknaderna – blir perspektiven lite hisnande. Hur ska vi som lagstiftare hantera detta?

Jag vill ställa en väldigt rak fråga till er alla: Vad är det viktigaste vi behöver göra som lagstiftare nu, på hemmaplan, i EU och i internationella sammanhang? Vad är, konkret, de viktigaste steg som vi behöver ta för att vi inte ska hamna i en situation där utvecklingen leder till att vi hamnar i stora problem med penningtvätt, terrorism och fortsatt grov ekonomisk brottslighet som leder till annan brottslighet, inte bara i Sverige, utan globalt?

Dennis Dioukarev (SD): Herr ordförande! Jag noterade i finansmarknadsministrerns presentation, i grafen om ränteskillnaden mot Tyskland, att Sverige faktiskt har en negativ räntespread mot just Tyskland sedan 2022. Det betyder att obligationsmarknaden helt enkelt sätter en lägre riskpremie på Sverige än på Tyskland, vilket ju är fullt logiskt givet våra starka offentliga finanser, vår låga statsskuld, förankrade inflationsförväntningar och så vidare.

Det här aktualiserar frågan om huruvida omvärlden borde benchmarka sig mot Sverige i stället för mot Tyskland. Det är en fråga som är öppen för hela panelen att besvara.

Finansmarknadsminister Niklas Wykman (M): Herr ordförande! Som svensk är det lätt att ha Sverige som utgångspunkt. Jag tror att det skulle kunna finnas en bred uppslutning kring att göra så. Det är onekligen ett intressant bryt, och det finns skäl att återkomma till diskussioner om vad det betyder för svenska hushåll och svenska företag att Sverige är ett robust och pålitligt land.

Detta för mig in på svaret på Ingela Nylund Watz fråga. Sverige hamnade ordentligt på efterkälken under flera år då vi var passiva. Man gav inte tillräckliga resurser eller verktyg till våra myndigheter, och de kriminella kunde på så sätt utnyttja väldigt många svagheter i vårt finansiella system för att begå brott och tvätta pengar.

Det här drabbade svenska hushåll väldigt hårt, inte minst äldre som utsattes för många bedrägerier. En lärdom av detta måste vara att inte hamna på efterkälken igen på det sättet. Vi måste hela tiden utmana oss, precis som vi gör i den här diskussionen, och se vilka verktyg vi behöver.

Ett svar har varit det finansiella underrättelsecentrum som inrättats inom polisen. Det behövs flera sådana diskussioner om hur man ska säkerställa brottsbekämpning i detta.

Jag vet att Stefan Ingves är i lokalen, så jag vill mer eller mindre citera honom. Vad som än händer i sådana här fall har man antingen pengar, eller så har man det inte. Antingen har man resurser, eller så har man inte resurser. Man är väldigt mycket better off om man har resurser.

Välskötta offentliga finanser, skyddsvallar och marginaler är alltid viktigast. Antingen har man något att försvara sig med, eller så har man det inte. Vi ska aldrig försätta oss i en situation där vi står försvarslösa mot stora rörelser. Hur mycket man än försöker med olika typer av regleringar är man väldigt sårbar om man inte har skyddsvallar i ekonomin, om marknadskrafterna är ute efter en och de släpps lösa och kommer emot en för fullt.

Erik Thedéen, Riksbanken: När det gäller Cecilia Rönns fråga kan man ha tillgångar i digitala euro även om man står utanför eurosamarbetet, men jag tror inte att det blir en stor verksamhet. Risken för att det skulle bli till exempel någon typ av eurofiering av Sverige är ganska begränsad, som jag var inne på. Vi har ett fungerande system, men det finns ändå en betydande valutarisk när man har lön, skatt och andra betalningar i kronor. Möjligheten finns, men jag tror inte att den kommer att få riktigt stor effekt.

När det gäller vinster och förluster tror jag att jag var inne på det i mitt föredrag. Jag vill understryka att vi har den här utvecklingen därför att dagens system inte fullt ut har levererat. Det finns goda möjligheter att leverera på dagens system, och då kommer risken att minska.

Jag tycker nog ändå att det finns en stor risk här. Om det skulle sprida sig väldigt mycket kan vi få ett betalningssystem som ligger ganska mycket bortom centralbankens och tillsynsmyndigheters räckvidd och som kanske dessutom är internationellt oreglerat eller i alla fall svagt reglerat.

Det är klart att det rymmer betydande risker. Där är vi inte ännu, men det är delvis därför vi sitter här.

Det är svårt att veta vad som är viktigast nu, men att ha ett väldigt utvecklat robust och innovativt svenskt betalningssystem tror jag är viktigt här. Vi ska inte säga att vi inte ska göra någonting, för då kommer det här att tas över av andra. Det är kanske mer en fråga till Johan, men det är klart att vi måste ha väldigt starka regelverk och system när det gäller penningtvätt.

För att gå tillbaka till det som Martin Ådahl sa, att jag sa att det är olöst. Det tror jag fortfarande stämmer. Jag lyssnar på det Johan säger. Det finns förstas initiativ för att försöka få penningtvättsregelverket att gälla också för de aktörerna, även inom Mica-systemet, men det är ganska svårt. Därför kan man konstatera att det pågår väldigt mycket penningtvättsaktiviteter i systemen. Det är ett bevis på att vi än så länge inte är hemma.

Sedan har vi frågan om riskpremier. Jag är lite försiktig här. När det gäller att vi har en spread som är under, lika med eller något över Tyskland har vi

olika valutor. Innan man säger att det är en indikation på kreditrisk måste man se vilken ränta vi skulle ha i samma valuta. Det är nog viktigt. Men den skulle också hamna väldigt lågt, så i det här fallet skulle det stämma. USA, till exempel, som typiskt sett också brukar betraktas som en väldigt säker kredit, har mycket högre ränta än Sverige. Det är inte ett tecken på att de typiskt sett är mer riskfyllda.

Vi kommer aldrig att bli benchmark för riskfria tillgångar i världen eller Europa. Vi är en alldeles för liten marknad, och det ska vi vara glada för. Vi har inte en så stor statsskuld. Har man en stor statsskuld är det rätt svårt att få likviditet, framför allt om man är ett litet land. Har man en stor statsskuld i ett litet land blir man definitivt inte benchmark, för då har man svaga statsfinanser.

Låt oss hoppas att vi aldrig blir benchmark i det europeiska systemet. Men vi är ett attraktivt land för obligationsinvesteringar, och det är väldigt bra. Marknaden är ganska likvid. Vi har starka statsfinanser. Det här är ett system som vi ska vårda och som förstås mest ligger på Riksgälden. Vi ska inte sikta på att ta över Tysklands roll.

Johan Almenberg, Finansinspektionen: Först, när det gäller Cecilia Rönns fråga, har mycket redan sagts som jag instämmer i. Jag ska inte upprepa det, men jag vill understryka att det, oavsett hur internationella betalningar görs, alltid finns en risk för att det blir ett lapptäcke av olika regleringar i olika jurisdiktioner som möter varandra eller i olika tillståndsmyndigheter.

I det internationella måste man göra avvägningar. Det är inte en slump att Mica är en förordning och inte ett direktiv, för med en förordning blir det samma regler i hela EU.

Som jag nämnde har vi en verklighet att förhålla oss till. Det finns kanske ett hundratal aktörer i Europa som kan rikta sig mot Sverige, men nästan alla är under tillsyn av andra länder än vårt eget. Här finns olika avvägningar som måste göras.

Ingela Nylund Watz fråga om den kriminella ekonomin är en viktig och svår fråga. Jag ska försöka ge ett generellt svar. När det gäller att mer övergripande försöka ha en styråra för arbetet handlar det om teknologi som är helt oberoende av reglering. Den har helt oreglerade varianter, och den har reglerade varianter. Att försöka uppmuntra aktiviteten att gå mot reglering är i alla fall bättre än att ha det helt oreglerat.

Sedan ska naturligtvis de krav vi ställer när det gäller penningtvätt inte vara annorlunda för en annan teknik, utan vi ska ställa lika höga krav. Där är vi nog inte i dag i praktiken – det är svårare att göra – men andemeningen är att det ska bli lika.

Ytterst, för att gå tillbaka till Martin Ådahls poäng om sedelfonden, vore det bra. Det är nog lättare sagt än gjort, men det är bra med sådant som gör att det blir en konkurrensfördel att vara reglerad. Det blir intressantare att använda din produkt därför att du lyder under en reglering som är stark därför att du

står under tillsyn av någon som har koll på vad du gör. Då har du det förtroendet på din sida. Det borde vara ett trumfkort, så att säga.

De sedelfonder som fanns för 50–150 år sedan var sällan konkurrensutsatta, som internationellt verksamma stablecoins är. Det borde rimligen ligga i deras intresse att själva se till att de är trovärdiga på det sättet. Det kan man hoppas på och önska.

Karolina Ekholm, Riksgäldskontoret: Jag kanske inte har så mycket att tillägga när det gäller Cecilia Rönnns fråga. När det gäller Ingela Nylund Watz fråga vill jag dock säga att det är en väldigt bra fråga – det är väl den fråga som man verkligen bör ställa sig. Jag har inte något tydligt svar här i dag, men jag tycker absolut att detta är den fråga man behöver fundera över.

Det finns alltid avvägningar som man stöter på. Användning av kontanter är någonting som kan förenkla penningtvätt, terrorismfinansiering och organiserad brottslighet. Vi vill dock se till att kontanter används av andra skäl, till exempel av beredskapsskäl. Var man än går in kommer det alltid att finnas någonting som man måste ge upp.

Detta är absolut en viktig fråga att fundera vidare över. Som jag sa tidigare tror jag att man bör fundera på om man behöver ha tillräckligt mycket trögheter i systemen, så att man kan hinna observera konstiga betalningsströmmar. Det kan i alla fall vara någonting att sikta in sig på.

Jag fick en fråga från Dennis Dioukarev som verkligen hamnade i mitt knä. Frågan gällde vad som händer med statslåneräntor. Nu är det väl tyvärr så att vi har krympt den negativa spreaden mot Tyskland. Erik förklarade ju att de här nivåerna kan skilja sig åt av många olika skäl. Den tyska räntan steg när tyskarna införde vissa lättnader i sitt finanspolitiska ramverk. Den spread som vi hade gentemot dem ett tag trycktes ihop när vi kom med vår senaste budgetproposition, som ju visar på en betydligt mer expansiv finanspolitik än vad folk kanske hade räknat med.

Detta föranleder mig att komma in på vikten av att behålla vårt väldigt fina, strama finanspolitiska ramverk. Ytterst är det nämligen det som jag har i ryggen när jag ska gå ut och sälja svensk statsskuld till ett väldigt bra pris som leder till låga kostnader för skattebetalarna. Min uppmaning till alla i denna församling är alltså att se till att omhulda vårt finanspolitiska ramverk.

Jan Ericson (M): Det är ju inte svårt att hitta risker på övergripande nivå. Vi har pratat mycket om kriminalitet och penningtvätt, men man kan också använda dessa system till kringgående av sanktioner och liknande.

Jag tänkte gå ned lite mer på konsumentnivå och gå in på vad det här systemet skulle betyda för medborgare och företag. Vem tar ansvaret om något går fel? Man har till exempel pratat om att det här systemet kan användas för att avveckla fastighetsaffärer och liknande, som människor kanske inte gör så många gånger i livet. Vad händer om någonting går fel, och vem tar då

ansvaret? När man avvecklar någonting via en bank har man ändå en bank i ryggen som tar hela ansvaret för transaktionen.

Jag vill också ställa en fråga om det här med programmerbara pengar, som Dennis Dioukarev tog upp tidigare. Det är ju inte svårt att se ganska otäcka risker i detta. När olika sådana frågor diskuteras globalt finns det ganska många tankegångar om behovet av att kontrollera medborgarna och deras beteende. Det kan handla om att man vill minska människors köp och förbrukning av vissa varor eller produkter eller på annat sätt styra människors beteende. I Kina, där förmåner kopplas till olika typer av socialt beteende, dras det verkligen till sin spets. Detta går dock även att göra på annat sätt. Man kan till exempel diskutera hur mycket bensin människor ska få köpa varje vecka eller hur mycket kött människor ska få lov att köpa i affären innan det kontot stängs så att pengarna inte får användas till de här sakerna. Det går att hitta hur många varianter som helst på detta.

Hur ser ni på detta? Hur garanterar man att möjligheten till programmerbara pengar inte missbrukas?

Jag vill även ta upp en sista fundering. Vilken press sätter det här systemet på dagens banker?

Jag kan dra en parallell till när jag som ung började jobba i bankvärlden och bland annat avvecklade värdepappersaffärer. Det gick till så att man kom in med sitt aktiebrev till banken. Sedan skulle det skrivas ett missiv, som skulle skickas till huvudkontoret, som skickade det vidare till Värdepapperscentralen, som sedan tryckte upp nya aktiebrev med nya namn. Dessa skickades tillbaka till banken, och därefter fick kunden komma till banken och hämta sitt aktiebrev. Det var en ganska tung hantering, och courtaget var också ganska högt på den tiden. Sedan utvecklades värdepapperskonton och depåer. I dag har vi ett otroligt snabbt system där vi handlar med aktier och väldigt snabb likvid. Courtaget har också pressats ned till oerhört låga nivåer, eftersom man har en sådan effektivitet i systemet.

Kan man se en liknande utveckling när det gäller betalningssystemet, framför allt när det gäller internationella betalningar, där bankerna helt enkelt tvingas att hitta nya och effektiva sätt att avveckla internationella betalningar och att detta driver ned kostnaderna till så låga nivåer att hela diskussionen om stablecoins och liknande spelar ut sin roll?

Martin Ådahl (C): Jag vill tacka för väldigt bra svar. Jag tycker också att föregående talares första fråga, som jag hade på min lista, var bra.

Jag vill ställa en fråga som inte riktigt togs upp tidigare. Hur mycket ökar detta risken för att det sker en ändring i benchmark? Flera har varit inne på detta. USA-dollar är ju benchmark för svenska banker och för hela det internationella betalningssystemet. De kan fortfarande låna väldigt billigt, trots att de har en väldigt hög statsskuld. Användningen av dollar drivs naturligtvis även upp av de amerikanska finansmarknaderna.

Nu är ju allt detta väldigt anspänt. När vi nyligen hade en utfrågning om penningpolitiken var det flera som använde uttrycket ”price put to perfection” om de amerikanska marknaderna. Den amerikanska statsskulden är väldigt hög och stiger väldigt snabbt. Tänk om det här plötsligt växer snabbt, om allt är baserat på dollarn, om en vanlig privatperson kan sälja detta nästan omedelbart och om alla plötsligt och gemensamt vill gå ur dollarn! Jag talar inte om de stora aktörerna på finansmarknaderna eller om att G8 möts. Jag talar om att en massa människor där ute sitter på hundratals, eller kanske tusentals, miljarder dollar och plötsligt säger: Det här håller inte, USA, med de nya reglerna! Kan då stablecoins, som på ett sätt ligger helt bortom centralbankernas kontroll, bli tändvätska för att den amerikanska benchmarken internationellt plötsligt brister, vilket skulle få omedelbar verkan? Detta är nästan den största finansiella risk man kan tänka sig just nu.

Det uppenbara vore väl att byta benchmark till euron – man kanske inte ska byta till kronan, trots allt, eller ens till schweizerfrancen. Då är frågan, som jag ställer till hela panelen, om detta inte är ytterligare en anledning att tillsätta en ny utredning om att införa euron som valuta i Sverige. Är det inte dags att utreda alla konsekvenser och möjligheter som detta skulle innebära?

Anders Ekegren (L): Efter att ha lyssnat på diskussionen har jag inledningsvis en grundläggande fråga: Vad är det som egentligen har gjort att vi över huvud taget har fått stablecoin och bitcoin? Vilka brister i det finansiella systemet – i alla fall när det gäller stablecoin – har gjort att detta har växt fram? Det skulle jag gärna höra er syn på.

Jag har även en fråga direkt till Riksbanken som gäller stablecoin. Hur kommer det att vara möjligt att upprätthålla en effektiv penningpolitik, och kommer genomslaget för styrräntan att påverkas av stablecoin?

Finansmarknadsminister Niklas Wykman (M): Herr ordförande! När det gäller euron kan man, oavsett vilken slutsats man kommer fram till, konstatera att det har hänt ganska mycket sedan folkomröstningen. För mig finns det åtminstone två uppenbara saker. Den ena är brexit, alltså att Storbritannien har lämnat EU. Sverige befinner sig därmed i en annan klubb i EU, som står utanför. Dynamiken har ändrats ganska mycket på det området. Den andra saken, som vi har varit inne på flera gånger, är det förändrade geopolitiska läget. När vi en gång i tiden röstade om euron handlade mycket om att växla pengar samt om optimala valutaområden och sådana saker. Nu finns det en helt annan diskussion om gemensamma system, robusthet och motståndskraft, alltså en typ av aspekter som kanske inte var dominerande då.

Det finns definitivt saker att analysera här som genuint och faktamässigt är annorlunda mot hur det var en gång i tiden. Man kan notera att en sådan debatt rör på sig i samhället rent generellt.

Många av dessa frågor finns det inte möjlighet att gå till botten med här och nu. För att tangera det som Jan Ericson frågade om vill jag dock säga att den

vägledande instinkten när det gäller dem som ägnar sig åt det finansiella systemet och finansiell stabilitet bör vara att allting kan gå åt fanders. Även sådant som alla säger inte kan gå åt fanders kan gå åt fanders, och det måste vara den grundläggande inställningen när man jobbar med detta. Det finns alltid någon outlierhändelse eller någon punkt på fördelningskurvan där saker och ting slutar att konvergera eller något annat. Folk har sagt att det inte kan hända, men det kan hända – om man inte tror det är det antingen för att man inte har upplevt det eller för att man inte har tillräckligt livlig fantasi eller förståelse. Man måste ha beredskap för att även saker och ting som folk säger inte kan fallera faktiskt kan fallera. Detta för oss tillbaka till starka offentliga finanser.

När det gäller den andra frågan är min utgångspunkt självklart att vi måste värna personlig integritet i de här systemen. Emellanåt förs det upp olika typer av diskussioner, och Jan Ericson nämnde exempel på att man vill ha väldigt långtgående synpunkter på hur enskilda människor lever sina liv eller använder sina pengar. Politiken kan givetvis införa detta redan inom dagens system, men med denna typ av digitala pengar skulle det kunna finnas helt nya möjligheter att göra det. Jag tror dock inte att viljan är större för den sakens skull.

Man kan också, eftersom frågan är relativt generell, se det lite bredare. Denna typ av möjligheter, med ny teknik, öppnas ju inte bara i betalningssystem och finansiella system. I medier kan man läsa att det med modern övervakning finns attraktiva möjligheter att bli bötfälld redan vid sopsorteringsstationen om man skulle göra fel. Man kan tänka sig att bilens hastighetsmätare skulle vara automatiskt uppkopplad mot Swish så att man får böterna direkt. Det finns ju en hel del saker som vissa kanske tycker är positiva men som jag tror att de flesta av oss tycker är relativt dystopiska och inte till nytta för ett tryggt och säkert samhälle, där vi med ny teknik också behöver värna personlig integritet, proportionalitet och rimliga avvägningar mellan ordning och reda i samhället och den enskilda människans frihet.

Betalningssystemet utmärker sig inte men är möjligtvis särskilt potent, och därför förtjänar det extra uppmärksamhet.

Erik Thedéen, Riksbanken: Det var en väldigt bra fråga från Jan Ericson och en rolig exposé över hur courtaget har gått ned. Jag själv bytte obligationer mot pengaintyg i en källare på Handelsbanken innan det fanns elektroniska obligationsavvecklingssystem. Det går ändå framåt med viss innovation, får man säga.

Programmerbara pengar inrymmer risker, vilket både Jan Ericson och Dennis Dioukarev var inne på. Jag tycker inte att man ska ta lätt på detta, utan den risken finns. Att döma av några av de exempel som Jan Ericson tog upp skulle en illvillig stat i princip kunna styra och sanktionera sådant även i dagens betalningssystem. Vi har till exempel infört sanktioner i krigstid, så det kan vi väl göra även nu.

Jag tillstår att det här innebär en risk. Det är viktigt att ha väldigt tydliga regelverk som är svåra att ändra kortsiktigt. Det är detta som brukar prägla det legala systemet, och jag ska inte underskatta det.

Vad innebär pressen på dagens banker? Jag tror att det är två saker som sker. För det första försöker man att ganska snabbt se om man kan göra sina system snabbare och göra det billigare och på så sätt klara av konkurrensen. För det andra kommer man att vara med och ha egna stablecoins. Vi har sett sådana initiativ. Vi har sett att svenska banker är med i ett europeiskt initiativ. Det finns också en rad amerikanska banker som är med i konsortier för att ge ut stablecoins.

Det är typiskt sett så banker agerar – man får konkurrens och försöker då att justera sin affärsmodell men också köpa in sig i den nya affärsmodellen. Det tycker jag att vi redan ser.

Jag går vidare till Martin Ådahls fråga om benchmark. Det finns något paradoxalt här. Ett skäl till att USA nu trycker på så hårt för att det ska bli stablecoins är att man vill garantera att man fortsätter att vara reservvaluta och garantera stor efterfrågan på det högt skuldsatta landet USA. Man vill att USA:s emitterade obligationer ska få köpare, till exempel i stablecoins. Om detta vänder kan det, precis som Martin Ådahl säger, bli ganska explosivt.

Om man sätter in väldigt mycket pengar i penningmarknadsfonder finns det ett reglerat system som kan hantera en run på dessa fonder. Vi har ju sett runs på sådana här fonder. Det går att stänga dem och att ha likviditetsfaciliteter i Fed. Det finns en reglering kring det. Det finns inte riktigt lika tydligt här, och därför är frågan väldigt relevant.

Det här är en betydande risk som inte minst vi i Europa pratar mycket om. Efter att jag pratat med amerikanska kollegor är mitt intryck att dessa risker inte är lika påtagliga för dem. Så kan det ju vara.

Johan Almenberg, Finansinspektionen: Herr ordförande! Jan Ericson lyfte upp konsumentperspektivet. Det är väldigt viktigt att ha med sig det i den här diskussionen. Vem tar ansvar om något går fel?

Den traditionella finansiella sektorn präglas av många mellanhänder som ofta är ganska hårt reglerade. Ett sätt att ta sig an den fråga som har ställts är att fundera på varför vi har det på det sättet. Det kan delvis bero på att människor vill ha en känsla för vem de ska vända sig till om det inte fungerar som det har sagts. Vems ansvar är det egentligen? Hur kan man utkräva ansvar? När man ska konkurrera med någonting där själva fördelen ska vara att man tar bort mellanhänderna finns det alltså en risk att man tappar en viktig funktion.

Innovation på det här området är inte förbehållet nya företag, små företag eller företag som verkar helt vid sidan av det traditionella systemet, utan det finns beröringspunkter. Jag skulle faktiskt säga att det finns allt fler beröringspunkter. Det är till exempel tydligt att etablerade banker tittar på olika möjligheter att använda ny teknik för saker som de fram till nu har gjort på ett annat

sätt. Här finns en experimentlusta. En del av det sker så att säga under huven ur ett konsumentperspektiv eller ett brukarperspektiv, och det finns inga skäl att ställa sig i vägen för detta så länge man hanterar risker på ett bra sätt. Exakt hur detta kommer att användas i framtiden återstår nog att se.

Martin Ådahl ställde en fråga om dollarn. Lagstiftningen från USA gör tämligen uttryckligen poängen att detta är för att stärka dollarns redan starka ställning och dessutom öka efterfrågan på amerikanska statsobligationer eller statspapper. Som riksbankschefen var inne på kan vi konstatera att detta är ett ganska högt spel. Det funkar ända fram till den punkt där det inte funkar. Någon sådan punkt har vi inte sett hittills, och det är dessutom oklart vad som skulle vara alternativet i dag. Detta är dock ett risktagande, och det bör man vara medveten om. Det är en klok fråga.

Anders Ekegren frågade vilka brister det är som har lett fram till denna utveckling. Det kan man fråga sig. Teknologiska innovationer kommer inte alltid som svar på en fråga – ibland kommer de bara av sig själva, och så får man konstruera frågan i efterhand. Det går i alla fall att identifiera några brister där det här eventuellt kan spela en roll.

Det handlar bland annat om att styra långsamma internationella betalningar. Som flera andra har nämnt kan man fundera på hur snabbt saker egentligen behöver gå; dyrt och långsamt har det i alla fall varit länge. Detta bidrar nog till prispress och teknologisk press på den befintliga arkitekturen, eftersom det har visat sig att det går att göra detta både snabbare och billigare än tidigare.

Det gäller även värdepapperstransaktioner. Även där bör man dock fråga sig hur viktigt det är att det går så väldigt fort. Det händer ibland att man lägger in en köporder eller en säljorder som blev fel, och ibland handlar det om mycket stora belopp. Om allting går omedelbart och inte går att backa har man egentligen ett större problem. Detta behöver man vara vaksam på.

Det där är åtminstone genuina brister. Den tredje förklaringen är den sämsta av alla. Den handlar om att man har skärpt kraven i fråga om penningtvätt, terrorismfinansiering och sanktioner. Gör man det i den traditionella sektorn blir det intressantare att hitta nya delar där liknande uppgifter kan utföras utan samma reglering. Det är naturligtvis inte ett bra tillstånd, och därför bör samma principer vägleda arbetet oavsett vilka metoder som används för att göra betalningar.

Karolina Ekholm, Riksgäldskontoret: Både Jan Ericson och Anders Ekegren ställde frågor om konkurrensen från digitala tillgångar som stablecoins. Det är väl ingen som tvivlar på att det finns pengar att hämta i den finansiella sektorn, och det är såklart någonting som inbjuder till att ta sig in i den sektorn via innovationer och som får nya aktörer att försöka vara med och dela på de vinster som görs i denna sektor. Det är ju i grund och botten någonting positivt, men som vi har pratat om här innebär det också en hel del risker som behöver hanteras.

Är det då så att konkurrensen skulle kunna pressa bankerna att till exempel tillhandahålla rimligt billiga gränsöverskridande betalningar? Så skulle det väl kunna vara, men jag gissar – även om jag inte kan skruvar och muttrar på det här området – att detta är ett område där det krävs investeringar i digital infrastruktur. Mitt intryck är att detta är ett område där bankerna gärna drar benen efter sig och väntar in i det sista innan det blir någonting. Så är det även när de kopplar ihop sig internt och mer regionalt med grannländer.

Det här är någonting som kanske kan leda till att det blir lönsamt att göra mer omfattande infrastrukturinvesteringar på det digitala området inom den finansiella sektorn. Det kan få den positiva konsekvensen i slutändan – vi får se.

Jag tänkte också säga någonting om Martin Ådahls resonemang kring dollarn. Givet den amerikanska skuldsituationen diskuteras det väldigt mycket om det skulle kunna bli en episod där man förlorar så mycket av förtroendet för värdet på dollartillgångar att dollarns roll som reservvaluta i det internationella monetära systemet och som den valuta som används på de djupaste och mest likvida finansieringsmarknaderna ändras, vilket skulle öppna upp för att andra spelar en större roll. Det har diskuterats mycket om vi skulle kunna gå mot ett mer multipolärt system där euron spelar en roll i vår del av världen, medan den kinesiska renminbin spelar en roll i Asien. Det är möjligt, vilket de andra här har varit inne på, men man bör också vara klar över att detta är ett område där det finns väldigt starka så kallade nätverksexternaliteter. Jag skulle tro att det ska mycket till. Det är inte omöjligt, men förmodligen ska man igenom ett väldigt jobbigt scenario innan man hamnar där.

Att vara mindre beroende av dollarn i det internationella finansiella systemet är en utveckling som jag tror att många skulle välkomna. Det kan hända, men jag tror att det ska mycket till.

Vice ordförande Mikael Damberg: Möjligen är jag partisk när jag säger att det här har varit en spännande offentlig utfrågning med Finansiella stabilitetsrådet på temat hur framväxten av stablecoins, digitala valutor och kryptovalutor påverkar den finansiella stabiliteten. Jag vill tacka alla deltagare, finansmarknadsminister Niklas Wykman, riksbankschef Erik Thedéen, Finansinspektionens generaldirektör Johan Almenberg och riksgäldsdirektör Karolina Ekholm för medverkan i dag. Vi har talat mycket om viktiga frågor om risker för det finansiella systemet.

Jag kan avslutningsvis konstatera att vi har gått igenom ganska turbulenta tider med krig i Europa och ett energikrig som Ryssland har riktat mot stora delar av den europeiska ekonomin. Vi har haft en kostnadskris, inflation och räntehöjningar på grund av den instabilitet som uppstått. Allt detta har påverkat människor och företag, men det har de facto inte undergrävt den finansiella stabiliteten. Det kan vara bra att konstatera att den har varit ganska robust under dessa turbulenta tider.

Dagens tema var spännande, och det har varit lärorikt. Ni har bidragit med kunskap och svar på allehanda frågor. Jag är tämligen säker på att detta inte är

sista gången som detta tema kommer upp i våra offentliga utfrågningar om den finansiella stabiliteten. Tack för dagens utfrågning!

BILAGA

Bilder från det offentliga sammanträdet

Bilderna som visades av Niklas Wykman

Öppen utfrågning om finansiell stabilitet

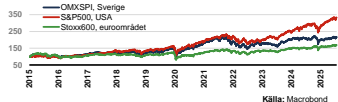
Finansmarknadsminister Niklas Wykman
9 december 2025

 Regeringskansliet
 Finansdepartementet

Läget alltjämt osäkert

Börsindex i Sverige och i omvärlden

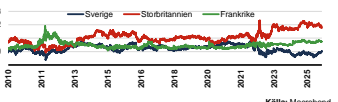
Index: 2024-01-01=100

Källa: Macrobond

Ränteskillnader mot Tyskland

Statsobligationsräntor, 10-års löptid

Källa: Macrobond

BNP i Sverige

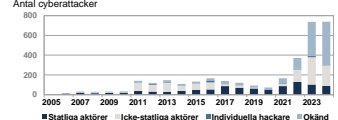
Index 2020Q1=100, säsongrensade fasta priser, kvartalsvärden

Källa: SCB

Cyberincidenter i Europa

Antal cyberattacker

Anm.: ECB:s bearbetning av data. Data avser verifierade incidenter mot kritiska samhällsfunktioner i stort, inte enbart finansiell sektor. Källa/Källor: ECB och Eurepec database

 Regeringskansliet
 Finansdepartementet

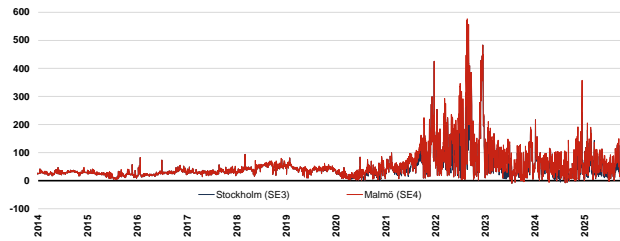
Nya betalningslösningar

- Kryptomarknaden har vuxit snabbt
- Skilja på stablecoins och andra kryptotillgångar
- Stablecoins – fördelar och risker
- EU har omfattande regelverk: Mica
- Viktigt fortsätta följa utvecklingen

Energiproduktionen – del av problemet

Spotpris på el i södra Sverige

Ore/KWh, dagsmedel

Källor: Nord Pool och Macrobond.

Bilderna som visades av Erik Thedéen

Hur påverkar framväxten av stablecoins, digitala valutor och kryptotillgångar den finansiella stabiliteten?

Finansutskottet (2025-12-09)

SVERIGES RIKSBANK

Erik Thedéen
Riksbankschef

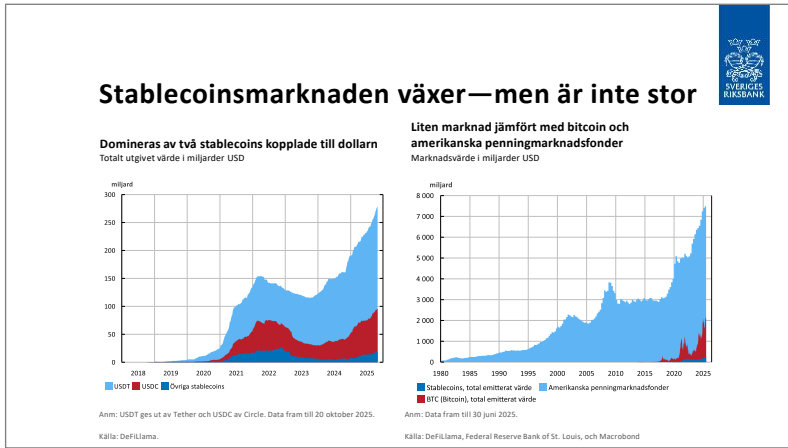

Motståndskraft i en föränderlig och osäker omvärld

- Allvarligt säkerhetspolitisk läge
- Osäker global ekonomisk politik
- Viktigt att värna motståndskraft vid reformer av globala regelverk
- Skuldkvotstak bör ingå i makrotillsynens verktygslåda

Möjligheter, men riskerna växer

Säker hamn i volatila kryptoaffärer

- Gränsöverskridande betalningar
- Programmerbara pengar, exempelvis för handel med tokeniserade värdepapper

Risker

- Uttagsanstormningar och fire sales
- Beroende av utländska system
- Bedrägeri och ekonomisk brottslighet
- Regleringsarbitrage
- Pengarnas enhetlighet
- Låg risk idag: dollarisering och hot mot penningpolitik

Betalinfrastrukturen anpassar sig

RIX-INST / TIPS
Används

- Omedelbara betalningar
- TIPS Cross-Currency

Nya ECB tjänster
Utvecklas

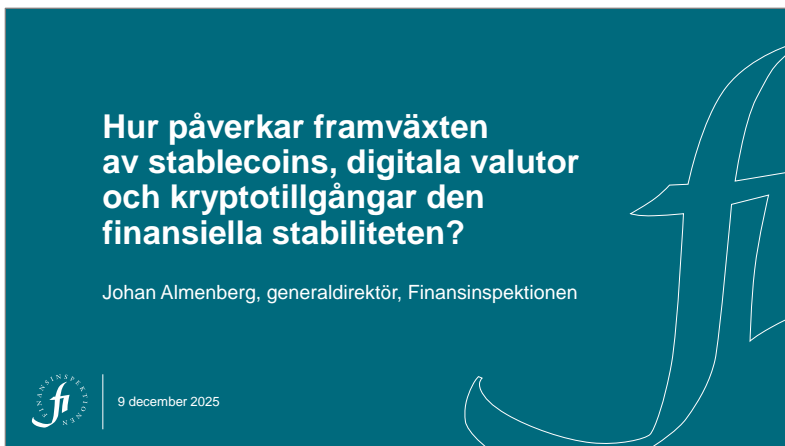
- Programmerbara pengar
- Sverige kan ansluta sig i framtiden

Digital Euro
Planeras

- Tidigast under 2029
- Återaktualiserar frågan om e-kronan

Bilderna som visades av Johan Almenberg

Hur påverkar framväxten av stablecoins, digitala valutor och kryptotillgångar den finansiella stabiliteten?

Johan Almenberg, generaldirektör, Finansinspektionen

9 december 2025

EU-regler för kryptotillgångar sedan 2024

- Mica reglerar både produkter och mellanhänder i EU
 - 17 utgivare av stablecoins främst i USD
 - 95 kryptotjänstleverantörer
- Grundläggande reglering men begränsad jämfört med traditionella finansiella tjänster
- Möjliggöra innovation men också värna konsumentskydd och finansiell stabilitet
- FI har tillsynsansvar i Sverige och dialog med tillsynsmyndigheter i andra länder

Hur skiljer sig EU:s kryptoregelverk från USA:s?

	Mica/EU	Genius/USA
Reglerar stablecoins som refererar till flera olika enskilda valutor	✓	✗
Gratis inlösen av stablecoins	✓	✗
Minimikrav på bankinlåning i reserverna	✓	✗
Banker måste ge ut stablecoins som en separat entitet	✗	✓

Utmaningar

- Snabbhet och global räckvidd
 - Användningsområden utvecklas i realtid
 - Möjligheter och risker måste följas och analyseras löpande för att regleringen ska hänga med
- Internationellt samarbete är avgörande

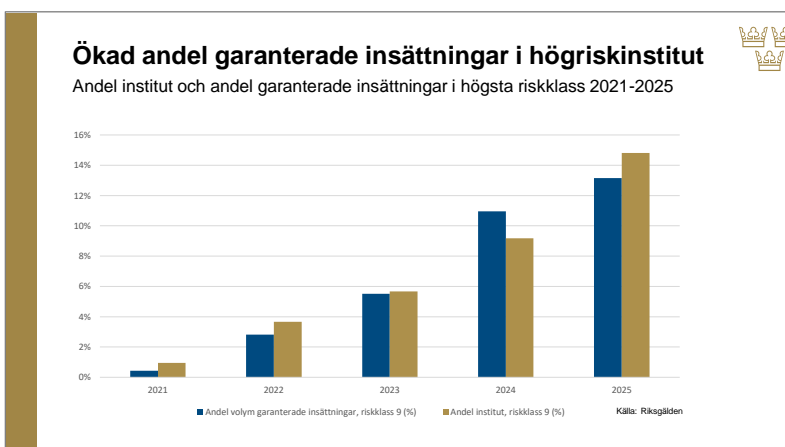

Bilderna som visades av Karolina Ekholm

RIKSGÄLDEN
 SWEDISH NATIONAL DEBT OFFICE

Karolina Ekholm
 Riksgälden
 Utfrågning i finansutskottet
 9 december 2025

Översyn för utökat avgiftsintervall

- Förslag på ändringar av insättningsgarantiavgifterna
 - Mer riskavspglande för att bättre fånga skillnader i institutens risk gentemot insättningsgarantisystemet
- Insättningsgarantiavgiften samspelar med andra regelverk, inte minst tillsyn

Amerikansk värdepappersrätt en utmaning för krishantering av svenska banker

- I samband med krisen i Credit Suisse uppmärksammades utmaningen att hantera amerikanska fordringsägare i ett resolutionsförfarande
 - Att återställa bankernas kapital genom konvertering och nedskrivning av skulder kan försvåras av krav på prospekt
- Svenska banker är starkt beroende av internationella kapitalmarknader
- Riksgälden med i en arbetsgrupp inom Financial Stability Board med uppdraget att identifiera lösningar

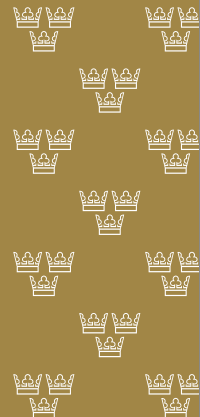
Utmärkande för stablecoins jämfört med "bankpengar" (insättningar)

- Utfärdas som så kallade "tokens" på digitala nätverk ("distributed ledger technology")
- Backas upp av (relativt) säkra och likvida tillgångar
 - Statspapper och bankinlåning
- Tillgångarna skiljs från utgivarens finanser, vilket begränsar kreditrisk
 - Kundernas placeringar investeras i tillgångar som placeras på konton/i depåer som är skilda från emittentens
- Omfattas inte av insättningsgaranti
 - "Fire sale" om flertalet personer vill växla in sina stablecoins samtidigt

RIKSGÄLDEN
 SWEDISH NATIONAL DEBT OFFICE

Besöksadress: Olof Palmes gata 17
 Postadress: 103 74 Stockholm
 Telefon: 08 613 45 00, Fax: 08 21 21 63
 E-post: riksgalden@riksgalden.se
 riksgalden.se

2023/24:RFR1	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 17 oktober 2023
2023/24:RFR2	SOCIALUTSKOTTET Offentlig utfrågning om nationell högspecialiserad vård
2023/24:RFR3	CIVILUTSKOTTET Offentligt sammanträde om vårdnad, boende och umgänge vid våld i familjen.
2023/24:RFR4	NÄRINGSUTSKOTTET Näringsutskottets offentliga sammanträde om energilagring
2023/24:RFR5	TRAFIKUTSKOTTET Offentligt sammanträde om artificiell intelligens (AI)
2023/24:RFR6	SOCIALUTSKOTTET Offentligt sammanträde om reformen av EU:s läkemedelslagstiftning
2023/24:RFR7	TRAFIKUTSKOTTET Planera laddinfrastruktur för vägtrafik – en kunskapsöversikt
2023/24:RFR8	FINANSUTSKOTTET Den demokratiska granskningen av centralbanker – En forskningsöversikt
2023/24:RFR9	CIVILUTSKOTTET Offentligt sammanträde – Hur säkerställer vi ett bostadsbyggande som möter behov och efterfrågan i hela landet?
2023/24:RFR10	FINANSUTSKOTTET Offentligt sammanträde om finansiell stabilitet i en osäker omvärld – hur påverkas Sverige?
2023/24: RFR11	MILJÖ- OCH JORDBRUKSUTSKOTTET Utvärdering av förädlingsindustrin och detaljhandeln för livsmedel
2023/24: RFR12	TRAFIKUTSKOTTET Offentligt sammanträde om trafikens elektrifiering
2023/24: RFR13	FINANSUTSKOTTET Riksbankens årsredovisning 2023 och den aktuella penningpolitiken
2023/24: RFR14	SOCIALUTSKOTTET Offentligt sammanträde om civilt försvar och krisberedskap inom hälso- och sjukvården
2023/24:RFR15	FINANSUTSKOTTET Svensk penningpolitik 2023
2023/24:RFR16	NÄRINGSUTSKOTTET Näringsutskottets offentliga sammanträde om en forsknings- och innovationspolitik för ett konkurrenskraftigt näringsliv
2023/24:RFR17	FINANSUTSKOTTET Offentligt sammanträde om Finanspolitiska rådets rapport, Svensk finanspolitik 2024

- 2023/24:RFR18 FINANSUTSKOTTET
Offentligt sammanträde med utfrågning av Riksbankens direktion
om penningpolitiken 2023
- 2023/24:RFR19 CIVILUTSKOTTET
Offentligt sammanträde om överskudsättning

2024/25:RFR1	SOCIALFÖRSÅKRINGSUTSKOTTET Arbetslivsriktad rehabilitering för sjukskrivna med stressrelaterad ohälsa – en utvärdering
2024/25:RFR2	FINANSUTSKOTTET Offentligt sammanträde med utfrågning av Riksbankens direktion om penningpolitiken 2024
2024/25:RFR3	FÖRSVARsutskottet Uppföljning av det civila försvaret – erfarenheter från tre beredskapssektorer
2024/25:RFR4	FINANSUTSKOTTET Finansutskottets offentliga sammanträde om finansiering av ny kärnkraft
2024/25:RFR5	NÄRINGSUTSKOTTET Näringsutskottets offentliga sammanträde om företag som brottsverktyg
2024/25:RFR6	CIVILUTSKOTTET Civilutskottets offentliga sammanträde om civilt försvar
2024/25:RFR7	FINANSUTSKOTTET Offentligt sammanträde med utfrågning av Finansiella stabilitetsrådet
2024/25:RFR8	ARBETSMARKNADSUTSKOTTET Arbetsmarknadsutskottets offentliga sammanträde om läget på arbetsmarknaden och arbetslösheten
2024/25:RFR9	FINANSUTSKOTTET Offentligt sammanträde om Riksbankens årsredovisning 2024 och den aktuella penningpolitiken
2024/25:RFR10	TRAFIKUTSKOTTET Offentligt sammanträde om det civila försvaret och transporter
2024/25:RFR11	SOCIALUTSKOTTET En utvärdering av delar av beslutsprocessen för nationell högspecialiserad vård
2024/25:RFR12	SOCIALFÖRSÅKRINGSUTSKOTTET Offentligt sammanträde om arbetslivsriktad rehabilitering för sjukskrivna med stressrelaterad ohälsa
2024/25:RFR13	FINANSUTSKOTTET Svensk penningpolitik 2024
2024/25:RFR14	FINANSUTSKOTTET Offentligt sammanträde om Finanspolitiska rådets rapport Svensk finanspolitik 2025
2024/25:RFR15	FÖRSVARsutskottet Försvarsutskottets offentliga sammanträde om civilt försvar
2024/25:RFR16	FINANSUTSKOTTET Offentligt sammanträde med utfrågning av Riksbankens direktion om penningpolitiken 2024

- 2024/25:RFR17 NÄRINGSUTSKOTTET
Näringsutskottets offentliga sammanträde om näringslivets roll för
att stärka det svenska totalförsvaret
- 2024/25:RFR18 SOCIALUTSKOTTET
Offentligt sammanträde om utvärdering av delar av
beslutsprocessen för nationell högspecialiserad vård

2025/26:RFR1	CIVILUTSKOTTET Offentligt sammanträde om e-handeln och konsumenterna
2025/26:RFR2	CIVILUTSKOTTET Uppföljning av tre bostadspolitiska beslut – en tydligare bostads försörjningslag, en enklare planprocess och slopat krav på bygglov för solcellspaneler
2025/26:RFR3	SOCIALUTSKOTTET Offentligt sammanträde om den nya socialtjänstlagen – så förebygger vi brottslighet
2025/26:RFR4	FINANSUTSKOTTET Offentligt sammanträde med utfrågning av Riksbankens direktion om penningpolitiken 2025
2025/26:RFR5	UTBILDNINGS- OCH KULTURUTSKOTTEN Utbildnings- och kulturutskottens offentliga sammanträde om läsning
2025/26:RFR6	KULTURUTSKOTTET Kunskapsöversikt om dataspel och brädspel

SVERIGES
RIKSDAG

Beställningar: Ordermottagningen riksdagstryck, 100 12 Stockholm
telefon: 08-786 58 10, e-post: order.riksdagstryck@riksdagen.se
Tidigare utgivna rapporter: www.riksdagen.se under Dokument & lagar

